

„...a dokumentumok alapján az információkat szállító, »Ford« nevű ügynök az LVSZ egyik magas beosztású tisztségviselője volt. Ilyen információk fényében érthetőbbé válik az LVSZ budapesti nagygyűléssel kapcsolatos magatartása is.”

A kerekasztal és a történelem kereke ► 4. oldal

„A fogyatékosok részlegében azonban korántsem ilyen ideális a helyzet. Az apró, gyakran egymásból nyíló hálótérmekekben nemritkán hatan-nyolcan zsúfolódnak össze. A szűk, levegőtlen folyosókon sokszor nagy a tumultus.”

Sarepta – 24 órás „halmozott szolgálat” ► 5. oldal

Váci évfordulók ► 3. oldal
Protestáns médiaműhely 2009 ► 6. oldal
Adventi könyvajánló ► 7–10. oldal
Luther jelleme ► 11. oldal
Újra bál volt Budavárban ► 14. oldal
A fotózás és Szókratész ► 15. oldal

FOTO: MESZÁROS GÁBOR

A Sareptában már készülődnek a karácsonyra. Egyházunk elnöksége és püspöki tanácsa – a diakóniai bizottság ajánlására – advent első vasárnapján a Sztehlo Gábor által alapított és fájdalmasan méltatlan körülmények között működő Sarepta Budai Evangélikus Szeretetotthon, ezen belül is a fogyatékkal élők otthona javára hirdett országos offeratóriumot. (Az OTP-nél vezetett 11702036-22380599 számú számlára személyes adományok is átutalhatók.)

► Az intézményt bemutató riportunk az 5. oldalon.

Remény és kenyér

Teológiai konferencia
Révfülpön

► A Magyar Televízió első ízben 1984-ben közvetített istentiszteletet: a Lutheránus Világszövetség (LVSZ) két héten át tartó VII. nagygyűlésének nyitó istentiszteletét. Az ünnepi eseménynek az 1982-ben nyílt Budapest Sportcsarnok, az ország akkori legnagyobb fedett sportlétesítménye – amelynek helyén ma a Papp László Sportaréna áll – adott otthont. A huszonöt esztendővel ezelőtti evangélikus találkozóra emlékezve, egyetemes mind az LVSZ 2010-es stuttgarti nagygyűlésére előretételek rendeztek november 16. és 18. között német nyelvű teológiai konferenciát Révfülpön. Az Ordass Lajos Evangélikus Oktatási Központban zajlott tanácskozás programját az LVSZ, a Martin-Luther-Bund (MLB), valamint a Magyarországi Evangélikus Egyház (MEE) munkatársai állították össze *Hoffnung und Brot (Remény és kenyér)* címmel, utalva a jövő évi nagygyűlés témájára.

A konferencia a rendelkezésre álló igen rövid idő alatt témák sokaságát érintette.

► Folytatás a 4. oldalon

EvÉlet: változatlan áron – változatlanul fontos?

Ilyentájt szokott az *Evangelikus Élet* kiadójának vezetője azon kellemetlen feladat elé kerülni, hogy bejelentse, mennyivel drágul jövőre hetilapunk.

Idén „kicsit” más a helyzet. Azt az „örömteli” hírt oszthatom meg Olvasóinkkal, hogy 2010-ben nem változik az *Evangelikus Élet* ára. Ugyanúgy 250 forintért vehetünk meg egy példányt, és ugyanúgy 13 000 forintért fizethetünk elő egy évre, mint 2009-ben.

Csak részben örömteli ez a hír, hiszen a jövő évi árak-díjak meghatározásának hátterében szinte kizárólag negatív tényezők állnak. A fogyasztói árak szinten maradása vagy csökkenése, az inflációval, az árak növekedésével szemben a defláció szinte mindig arról tanúskodik, hogy valami nagyon nincs rendjén. Egy erősödő gazdaságban természetes módon növekszik az árakkal a vásárlók vásárlóereje is. És ha még a drágulás után is több marad mindenkinél, mert eleve több volt, akkor még a legszigorúbb mércével sem lehet semmi kifogásolnivalót találni az áremelkedés tényében. Egy jól működő rendszerben a gazdaság ezernyi szereplője – az egyéni és társas vállalkozások, az állam és az egyén – együttesen képesek befolyásolni, hogy nagyjából mindenek együtt mozogjon az ára.

Már több mint egy éve bebizonyosodott: a körülöttünk lévő rendszer nem működik jól. A fentebb vázolt „steril” elmélet jövőre biztosan nem lesz a mi gazdasági környezetünk meghatározója, és vélhetően úgy fognak emelkedni az árak – leg-

alábbis azoké az áruké (energiaforrások, élelmiszerek, gyógyszerek) és szolgáltatásoké, amelyeknek a megvásárlásáról nem mondhat le senki –, hogy eleve kevesebb kell kifizetnünk értük a magasabb összeget. Így vélhetően sokaknak fel kell tenniük majd a kérdést: mi fontos igazán, és – ne adja Isten – újra pusztán a létünk, az egészségünk fenntartása érdekében kell majd lemondanunk egy-két olyan dologról, amelyek nélkül azért még élet az élet...

A milliárdnyi fontosságú listán jövőre nagyon sokan akarnak előkelő helyen maradni. És nem tagadjuk: az *Evangelikus Élet* is – legalább annak a négy-öt ezer „vásárlónak” az életében, akik 2009-ben is áldoztak hetilapunkért.

Bízunk abban: nemcsak az tartja meg újságunkat a fontosságú listán, hogy ez legalább nem drágul, hanem elsősorban az, hogy az olvasó úgy tekint hetilapunkra, mint ami róla szól, oly módon, ahogyan semmi más ebben az országban. Bízunk abban: Önnek, tisztelt Olvasónk, valóban fontos, hogy a lapszámok csütörtökön-pénteken ott legyenek a postaládájában vagy vasárnap a templomi iratterjesztésben. Hogy úgy gondolja, a lap hiányában valami „örökízűt” veszítene el, ami ugyan „lényegtelen” a gázhoz, az üzemanyaghoz, a kenyérhez, a gyógyszerhez képest, valójában azonban mérhetetlenül fontos, s hozzá képest az összes többi csak „ráadás”.

■ KENDEH K. PÉTER,
a Luther Kiadó igazgatója

Adventi elmélyülés

■ SZABÓ LAJOS

Egész évben nagyon tudott spórolni a kőszegi templom egykori hűséges egyházfija. Nem volt számára olyan gyertyacsonk, amelyet ne tudott volna egy mesteri faragással még egy istentiszteletre alkalmassá tenni. Advent első vasárnapjának esti ünnepi istentiszteletére azonban mindig új gyertyákat rakott nemcsak az oltárra, hanem még a sokkarú, patinás csillárokbba is. Legalább félszáz, vadonatúj viaszgyertyát illesztett be gondosan a rézcsillárokbba. A hegyekből a mesésen szép fenyőgallyak, a kertésztől a legszebb fehér szegfűk érkeztek.

Az adventi napok előtt a nagykaritás és a rendrakás elmaradhatatlan volt a gyülekezet portáján. Önkéntesen és jó szívvvel, minden ellenszolgáltatás nélkül sokan vettek részt az évente visszatérő közös programban. A tradícióból fennmaradt hittanlecke körülbelül ilyen gondolatokat őrzött: a kezdet ünnepére legyen minden szép és rendezett. Adventre készülni kell. Adventbe nem szabad csak úgy „beesni”.

Ma is jó lenne újratulni ezt a gondolkodást. Adventhez közeledni mozgással illik, cselekedetekkel, elhatározásokkal és nem utolsósorban lelki ráhangolódással. Advent nem lehet passzív időszak az élő gyülekezeti közösségben, hanem kicsik és nagyok, idősek és fiatalok nyüzsgése kelti életre.

Ez az időszak a megváltozás esélye. Jó lenne erre újra rátalálni. Az új és a szokásosnál nagyobb fényű gyertyák hirdetik, hogy most a világosság és a tiszta fény kerül a középpontba. Életünkben, gondolatainkban sem történhet másképp. „Kikerül” belőlünk a lényegtelen, a zavaró, az irigy vagy a másikat állandóan kikezdő rosszindulat. Szeretnénk valóban a lényegre figyelni. Ott is lehet fordulat a megromlott emberi kapcsolatokban vagy családi konfliktusokban, ahol már teljesen reménytelennek és elmérgesedettnek tűnik minden. Van gyógyulás. Van újlás. Ismét van lehetőség első szóra. Lehet bocsánatot kérni, és szabad megbocsátani. Nem szabad spórolni az új és egészséges fényű gyertyákkal!

Jó lenne a tisztaságot keresni bennünk és körülöttünk. A bizalmat úgy sugározni az egyházban, hogy az jól érezhető legyen a bizonytalankodó, kereső kortársaink számára. Ott-honainkban és templomainkban bensőségesebb és őszintébb odafordulást volna jó tanúsítani, még akkor is, ha környezetünk rendületlenül ontja ránk a zavaros, indulatos és felkavaró eseményeket. Hihetetlenül sokat jelentene ma a templomaink előtt, mellett elhaladó embereknek az, ha érezhetnék és hallhat-

nák – jól érthető, ma könnyen befogadható nyelven és dallammal – azt, ami ünnepet teremt belül, a falak között. Nem véletlen, hogy egyre több városban ma mostanában nyilvános adventi éneklés vagy közös gyertyagyújtás.

Egy kis csoport utcai éneklése vagy akár a templomlépcsőről szóló zene is lehet vonzerő. De ez még nem jelenti azt, hogy a ránk bízott üzenet és kincs valóban megszólal a templomban, életerősen és mindenki számára.

Az aktuális gyülekezeti feladatok közé tartozik, hogy végre kimondjuk: a lelki értékek pótolhatatlanok, és hiányuk teszi fájdalmasá és nehezen élhetővé az életünket.

Az adventi szavaknak és énekeknek lehet olyan csengésük, amely magára vonja még a templomoktól távol élők figyelmét is. Attól lesz adventi egy gyülekezet ma, ha van leleményessége és bátorsága megszólítani az embereket. Nem a hagyományörzés vagy a szokások rabságában él, hanem új szavakkal és új dallamokkal fordul kifelé. Nem beszél és nosztalgizál a misszióról, nem is csak sóvárog utána, hanem megmutatja magát, hogy legalább a szomszédban élők észrevegyék.

Szomorú adventi templomkapu az, ahol még december elején is a nyári, szűkített gyülekezeti alkalom pókhálós hirdetése olvasható. Erőtlen adventet tükröz az, ha a gyülekezeti honlapon nem található meg az év végéig szóló programajánlat. Ma csak oda érkeznek meg az emberek, ahol valóban kapnak is valamit. Napi szótárunkban szerepelniük kell olyan szavaknak, mint önkéntesség, környezettudatosság, segítő hálózat és az emberhez méltóbb élet védelme. Nélkülük ma csak távolodunk a lehetséges hívektől.

Az adventi elmélyülés a külső rendrakás és a közösség mozgásba lendülése mellett a belső, lelki élet rekreációjáról is szól. Meggyújtok-e egy új gyertyát otthon? Elolvasok-e naponta legalább néhány sor lelki utra-
valót? Türelemesebben hallgatok-e meg egy embert a környezetemben? Megcsillan-e valaki számára éppen az én szememben egy bátorító fény sugar? Boldogabb lesz-e valaki miattam ebben az időszakban?

Adventben közele jön, aki távolinak tűnt. Adventben a „majd később” mentalitás helyére tör a jelen idő valósága. Az összegubancolódott szálakat ki lehet bogozni, és befejezetlennek tűnő ügyeket lehet rendezni, mert a döntően fontos közeledik felénk. A lényegest nem előzheti meg a lényegtelen. A felszínes szövegeket pedig elfelejteti a mélyről érkező, tiszta gondolat.

Nem lehet véletlen az ide advent egyik mottója, Luther tömör mondata: *a nyugtalan szív sötétség, a boldog szív világozás!* Gyújtsunk mi is bátran új gyertyákat!

Oratio œcumenica

[Lelkész:] Jézus Krisztus, igaz és diadalmos királyunk! Ujjongó néptömeg között vonulsz be Jeruzsálembe, mégis elfordulnak tőled. Mi hálas szívvel hódolunk neked. Vedd hatalmad alá életünket, hogy részesei legyünk dicsőséged, megváltó kereszthaláladnak, és veled legyünk, mikor felülpsz királyi trónodra! Hallgasd meg néped könyörgését!

[Lektor:] Könyörgünk a világ rendjéért és békéjéért. Engedd megértenünk és megélnünk, hogy te vagy a világ ura! Győzd le a világban hatalmaskodókat, hogy mind téged szolgáljanak! Jézus Krisztus, igaz és diadalmos királyunk...

[Gyülekezet:] ...hallgasd meg néped könyörgését!

[Lektor:] Könyörgünk egyházad szervezeteért. Te légy Szentlelkeddel uralkodója és irányítója a püspököknek és többi vezetőjének! Vigyázd egyházad rendjét! Hatalmaddal vezesd népedet! Te tisztítsd meg életünket a bűnöktől, a hatalmaskodástól, a megfáradástól, a korrupciótól és egyéb hamisságtól! Jézus Krisztus, igaz és diadalmos királyunk...

[Gyülekezet:] ...hallgasd meg néped könyörgését!

[Lektor:] Könyörgünk egyházunk lelki életéért. Te töltsd meg élettel az ígéhirdetést, hogy minél többen átadják neked szívüket, és hatalmad alá vessék életüket! Te nyisd meg a rendszeres ígéhallgatók fülét, értelmét és szívét, hogy meg ne unják égéd hallgatását! Add, hogy boldogság legyen számunkra gyülekezeted tagjának lennünk! Jézus Krisztus, igaz és diadalmos királyunk...

[Gyülekezet:] ...hallgasd meg néped könyörgését!

[Lektor:] Könyörgünk gyülekezetedért. Te áldd meg közösségünket az összetartozás érzésével! Adj szolgálatra kész lelket, hogy örömmel éljünk neked, és hordozzuk egymás keresztségét! Jézus Krisztus, igaz és diadalmos királyunk...

[Gyülekezet:] ...hallgasd meg néped könyörgését!

[Lektor:] Könyörgünk az embervilágért. Te gyógyítsd a testi betegségeket hordozókat! Te vedd hatalmadba a lelki nyomorúsággal küzdőket! Te gazdagítsd jelenléteddel a szegényeket! Te légy hajléka a hajléktalanoknak! Te légy vigasza a halállal és gyászal szembenézőknek! Jézus Krisztus, igaz és diadalmos királyunk...

[Gyülekezet:] ...hallgasd meg néped könyörgését!

[Lektor:] Könyörgünk saját magunkért. Te erősítsd hittel szívünket, hogy beléd vessük bizalmunkat! Te adj értelmet, hogy szembe tudjunk szállni a hazugsággal és gonoszszággal! Te indíts szeretetre, hogy a te igazságodban járjunk! Te adj minden napunkba derűt, hogy vidám szívvel készüljünk országodba! Jézus Krisztus, igaz és diadalmos királyunk...

[Gyülekezet:] ...hallgasd meg néped könyörgését!

[Lelkész:] Jézus Krisztus, mennyei királyunk! Áldd meg ennek az új egyházi esztendőnek minden ünnepét és munkára rendelt napját! Hadd lehessünk azok között, akik végső eljöveteledkor is éneklük a régi zsoltárt: „Áldott, aki jön az Úr nevében!”

[Gyülekezet:] Ámen.

ADVENT ELSŐ VASÁRNAPJA – 1PT 1,22–25

Üdvözlettel

Székács József *Imádságok és buzgólkodások* című könyvében azt írja az egyházi esztendő első vasárnapjáról: „Az advent annyit tesz, mint eljövétel. Ezen napokat az egyház a' végre rendelé, hogy a' hívek Krisztusnak a' testben leendő megjelenésére, adventjére, eljövételére méltóan előkészüljenek. Azért olvastatnak és magyaráztatnak Isten házában is az istenige azon részei, mellyekben Keresztelő János Jézus közelgető megjelenésére s megterésre inti Izrael népeit: Térjete meg, úgymond, mert elközelített a mennyeknek országa!”

Isten igéje ennek ismeretében szóval meg ezen a vasárnapon. Eljött Isten országa. Isten nyilvánvalóvá tette akaratát, és megismertette az igazságot mindenkivel. Jól tudja a levél szerzője, hogy az igazság nem erősek és erőtlének, nem hatalmak harca folytán jutott napvilágra, nem hívők és hitetlenek küzdelmében dőlt el. Az az igazság, hogy Jézus Krisztus, az Isten Fia azért született, szenvedett, azért feszítették keresztre értünk, és azért támadt fel, hogy a világban mindenkire kiáradjon Isten ajándéka, az üdvösség.

Ez – csakúgy, mint a szerző idejében – ma sem mindenki által megélt, tudott dolog. A textusunkat megelőző versekben olvassuk is: „...nem veszendő dolgokon, ezüstön vagy aranyon váltattatok meg atyáitoktól örökölt hiábavaló életmódokból, hanem drága véren, a hibátlan és szeplőtelen Báránynak, Krisztusnak a véren. Ő ugyan a világ teremtése előtt kiválasztott, de az idők végén jelent meg tiértetek.” Az

apostol ezután kéri a gyülekezeteket, hogy ennek az igazságnak engedelmeskedjenek. Ennek az igazságnak az ismeretében tisztuljanak meg. Azaz legyenek mássá, mert egy új korszak kezdődött Krisztussal.

Isten intézkedett úgy, hogy csak Jézusban boldoguljon az ember, Jézusban tudjon tiszta szeretet gyakorolni, besározódott élete benne tisztuljon meg. Mert mi, emberek enélkül egymásnak esünk. Elfogadás, türelem, őszinteség nélkül élünk. Mi magunk akarunk igaznak látszani. Ezért leszünk képmutatókká, nem vállaljuk magunkat. Ezért nem gyakoroljuk a testvérszeretetet, nem tudunk másnak igazat adni, néha csak legyintve, hogy „Jó, elfogadom, amit mondasz”. Sokszor abban a hitben élünk, hogy csak nekünk van igazunk, csak nekünk lehet igazunk. Hozzánk kell, hogy igazodjanak mások. Jóslatokba bocsátkozunk: majd úgyis meglátják, hogy mi gondolkozunk jól. Igen, a magunk igazát szeretnénk megmutatni, és mi csoda öröm, ha sikerül! Fájdalmas, hogy nem Isten igazát szeretnénk látni, hanem a magunkét. Nem Isten ügyének szentelünk minél több figyelmet, hanem a magunk sokszor apró-cseprő, jelentéktelen problémáztatásának, vélt vagy valós gondjainknak.

Isten igéjét olvasva a Jézusból áradó tisztaságra, a tőle nyerhető megtisztulásra és szívből jövő szeretetre kell figyelni. Arra, akit Isten elküldött, akinek halála és feltámadása értünk történt, hogy formálja és átalakítsa életünket. Ő tanít meg arra,

hogy helyesen viszonyuljunk a másik emberhez. Ő teszi rendbe még a legapróbb dolgainkat is, és segít őszintén vállalni magunkat. Képesé tesz nemcsak bűneink meglátására, hanem az azok elleni harcra is. A Krisztus gyülekezetében élők nem tehetnek mást, mint hogy tisztulnak.

Igen, ez történik velünk az igazságnak engedelmeskedve: tisztulunk. Isten örök igéje újjáteremti az embert. Állandó folyamat ez. Tisztulunk mindig kell. A megtisztulás azt is jelenti, hogy az ige által tisztán látjuk elvesztettségünket, nyomorultságunkat, kicsiségünket, vétkeinket, és belátjuk, hogy csak Jézus által van tisztulás. Csak akkor tudunk mindenben Istennek engedelmeskedni, ha ő kezébe veszi életünket. Aki hisz Istenben, az komolyan veszi Isten üdvös intézkedését is!

Néhány hete műtötték az alkarját egy kislának. A beavatkozás után nem jött rendbe teljesen, hanem sok kéztornára volt szüksége. Számították rá a kórházban, hogy senki nem végzi el magától a tornát annyiszor és olyan jól, mint az elvárható. Ezért egy gép állt a betegek rendelkezésére. Ebbe kellett beülnie a fiúnak is, és az mozgatta a kezét. Amint az eszköz elindult, engedelmeskedett a karja, a keze nem tudott mást csinálni, mint mozogni. Más vette kezelésbe a helyesen mozogni nem tudó testrészt. Kénytelen volt azt végezni a beteg kar, amit a tornáztató eszköz tett a gyógyulásáért. Isten is így veszi kezelésbe az embert.

Az ember magától nem tud enge-

A VASÁRNAP IGÉJE

delmeskedni Istennek. De amint megtapasztaljuk igazságát, ajándékát, üdvös intézkedését, nem tudunk nem engedelmeskedni. Mert olyan Istenünk van, aki a Szentlélek munkájával a sok baj között vergődő, kifáradt, meggyötört embert végre igaz reménységre indítja.

Advent első vasárnapjának nem kíséreljeleli vannak elsősorban. Advent első vasárnapján levél érkezett Péter apostol neve alatt. Nem írta alá, pedig odairhatta volna, hogy „Üdvözlettel: Péter”. Ma is megszólalhat ajkunkon a hála: „Uram, megszántál engem. Üdvösséget adsz nekem, ami többé nem fogalom, hanem valóság.” Bele sem gondolnak sokan, amikor levelük végén így búcsúznak: „Üdvözlettel”. Azaz hihetjük, írhatjuk, tudtára adhatjuk bárkinek: üdvözülünk Isten Fia által. A test gyengül, idős korára összetöpreődik, olyan rövid életű, mint a fű. Szépsége olyan, mint a virág: mulandó. De az tartja bennünk a lelket, hogy megkaptuk az „üdvözletet”. Az ige, a szó, az írás eljuttott hozzánk. Üdvözlet, üdvözülés Néktek!

■ KLEMENTNÉ FERENCZY ANDREA

Köszönöm, Uram, hogy eljött hozzánk a te Fiad, Jézus Krisztus. Benne megtisztítottad kárhozátra való életünket minden bűntől. Add, hogy az új egyházi esztendőben, a most kezdődő adventi időben általa tisztuljunk, üjüljünk meg. Végy minket szereteted hatalmába! Ámen!

LITURGIKUS MŰFAJOK

Himnuszok

► **Az elmúlt hetekben sokat olvashattak a zsolozsma-istentiszteletek lényegéről, az imádságok felépítéséről, tételeiről. Ma a zsolozsma istentisztelet – eddig csak megemlített – fontos tételeként megemlíti a himnusszal ismerkedünk meg részletesebben.**

A mai, liturgikus értelemben használt himnusz megnevezés a kereszténység legősibb vallásos lírai alkotásait jelenti. Gyökerei az antik görög himnuszoké, melyek nyúlnak vissza, azonban az átörökölt formákat a kereszténység új tartalommal töltötte meg. Isten és az ő nagy tetteit dicsőítő énekek száza születtek a 4. századtól kezdve egészen a középkor végéig. Az ezredforduló után már a jelentősebb szentek tiszteletére is készültek himnuszok, de ezek nem váltak az általánosan elterjedt himnuszrepertoár részévé.

A legelső himnuszok születése Szent Ambrus nevéhez fűződik – őt tartják a keresztény himnuszoké atyjának; az általa használt versforma az ő neve után *ambroszián strófa*. Nyolc szótagból álló, jambikus sorokból négy alkot egy versszakot; ebben a népszerű, könnyen használható versformában íródott a himnuszok túlnyomó része.

Szent Ambrus püspök 386-ban vezette be a himnuszéneklést a nyugati egyházban, amikor Milánóban az arianusok üldözése elől menekülő híveket ezek segítségével buzdította a kitartásra az éjszakai virrasztásban.

Szentlélek (GyLK 665) himnuszából *Ő, jöjj, teremtő Szentlélek* (EÉ 231). Az eredetileg is strofikus, költött szövegű himnuszok azonban változtatás vagy korálként való átdolgozás nélkül is egybeváltak a lutheri irányzat új igényeivel, hiszen eredetileg is egy teljes közösség együtt éneklésére készültek.

A reformáció korának protestáns gyülekezetei továbbra is végezték az imaórák közül a jelentősebbeket (elsősorban a reggeli és az esti imaórát), így a himnuszok legtöbbje liturgikus helyét és funkcióját megtartva került át protestáns használatba. A 16–17. századi graduálkönyvek szép szám-

CANTATE

mal tartalmaznak himnuszokat magyar nyelvű fordításban az egyházi év különböző ünnepeire, valamint a hét minden napjára való reggeli és esti dicséreteket.

Ebből a gazdag gyűjteményből található válogatást a GyLK 655-től 667-ig számozott énekei között. A tizenhárom himnusz közül tizenkető tartalmaz egy adott ünnephez vagy ünnepkörhöz kapcsolódó, az utolsó pedig általános használatra való reggeli dicséret. Bár ezeknek az énekeknek a fő rendeltetési helye a zsolozsma istentisztelet, a himnuszok méltó helyet kaphatnak más istentiszteleti alkalmakon is – különösen akkor, ha egy gyülekezetnek még nincs gyakorlata prima és vespera éneklésében.

A GyLK szerkesztői segítséget és bátorítást adnak azzal, hogy minden himnuszhoz az eredeti, gregorián dallama mellett egy ismert gyülekezeti ének dallamát is megadják. Ezek révén a lutheránus gyülekezetek talán szokatlan – a középkor gondolkodásmódjából fakadó, szimbólumokban gazdagabb – költői nyelvezet könnyebben birtokba vehetővé válik majd.

■ BARTA-GOMBOS

ARIKÁN

2. Nem férőnek magja ez, de titkon-való ihletés, test lesz az örök szent Ige, megvirágozik a szűzi méh.

3. Áldott gyümölcse megterem, de szűzessége megmarad, erény zászlói fénylenek: Templom, hol Isten megjelent!

4. S a nászteremből, im, kilép, királyi házból Völgyény, mint Isten-Ember, égi Hős, hogy útját futva járja be.

5. Megindul Atyja székítől, s Atyjához ismét visszatér, bejárva poklok mélyeit, föl, az isteni trónusig.

6. Ki az Atyával örök-egy, a test páncélját fölveszi, mi testünk gyöngességét örök erővel hatva át.

[7.] Immár fénylik te jászolod, az éjből új nap támadott, mit nem borít el semmi éj, szünetlen hittel tündököl.

8. Urunk, dicsérünk tégedet, aki a Szűznek Fia vagy, Atyádat és Szent Lelkedet örökké, minden századon.

Váci évfordulók

Püspöklátogatás egy válságkezelésben már bizonyító gyülekezetben

► Minden egyházközségben fontos eseményt jelentenek a hálaadó istentiszteletek, különösképpen is azok, amelyeken a gyülekezet – az elődök áldozatvállalására is emlékezve – temploma felszentelésének évfordulóját ünnepli. A Váci Evangélikus Egyházközség templomát 1868. november 22-én szentelték, ám a múlt vasárnapon két kerek évfordulót is ünnepelhetek az eklézsiában: **Sándy Gyula** építész tervei alapján nyolcvan évvel ezelőtt épült fel a parókia és a mai gyülekezeti ház (akkori iskola) épülete; **D. dr. Harmati Béla** püspök pedig tizenöt évvel ezelőtt szentelte fel a Váci Evangélikus Óvoda épületét.

A gyülekezet önállóságának százhatvankettedik évfordulójáról is megemlékező ünnepi istentisztelet igehi-

való bizodalomnak. „A nyolcvan éves gyülekezeti ház és a tizenöt éves óvoda olyan, mint egy nagyma-

Ünnepi közgyűlés (balról jobbra): Detre János helyi lelkész, Mekis Ádám esperes, Fabiny Tamás püspök, Benczúr László egyházkerületi és Sinkó Vilmosné egyházközségi felügyelő

detője **dr. Fabiny Tamás** püspök volt, a liturgiában **Mekis Ádám**, az Észak-Pest Megyei Egyházmege esperese és **Detre János**, a helyi gyülekezet lelkésze vett részt. Az Északi Egyházkerület lelkészi vezetője Ézs 65,17–23 alapján tartott igehirdetésében kiemelte, hogy nemcsak az örövendezésnek van helye az ünnepen, de még inkább az Úristen ígéretében

ma és unokája” – mondta a püspök, és ezzel összefüggésben négy képet is felvillantott: amikor együtt olvasnak Bibliát (lelki közösség); a nagymama kikerdezi a leckét (a tanuló gyülekezet); az unoka vásárol a nagymamának (a diakónia szerepe); együtt az asztalnál (a közösség és az öröm alkalmak).

A nyolcvankét fős gyermeklét-

számmal működő váci intézmény mai óvodásai versekkel és énekekkel, a helyi és a rádi gyülekezet énekkarai pedig közös énekléssel szolgáltak az istentiszteleten, melyet díszközgyűlés követett. Ezen Detre János lelkész tekintette át a gyülekezet történetét, kiemelve az elődök Istenbe vetett hitének példaértékét. A szegény, mindössze kétszázötven lelket számláló gyülekezet száznegyvenegy éve olyan templomot épített, amelyben kétszázötven ülőhely volt – hogy az akkori gyülekezet minden tagjának legyen ülőhelye! A korabeli jegyzőkönyvek tanúsága szerint arra is gondoltak a válságos időkben, hogy a gyülekezeti ház alsó szintjén üzleteliségeket lehessen kialakítani, s az ebből származó bevételből a gyülekezet öfenntartóvá válhasson.

A rádiakkal és a kiterjedt szórványban élőkkel együtt jelenleg ezerháromszázötven lelket számláló egyházközség mindazonáltal manapság is építkezik. Ebben az esztendőben a gyülekezeti ház udvara újult meg teljesen, valamint sor került a templomablakok és a templomajtó cseréjére is. De talán ennél is beszédesebb az a tény, hogy a váci evangélikusoknál évek óta több a keresztelező, mint a temetés, fiataljaik közül pedig ketten is az Evangélikus Hittudományi Egyetemen tanulnak...

A díszközgyűlésen köszöntőt mondott **Benczúr László** egyházkerületi felügyelő is, aki a templomi együttlét után szintén ellátogatott az evangélikus óvodába, hogy találkozzék az óvónőkkel.

A számos évfordulóra emlékező ünnepi együttlét közös presbiteri ebéddel és jó hangulatú, az evangélikus egyház jelenéről és jövőbeli feladatairól szóló beszélgetéssel zárult.

■ **MENCZER PÉTER** felvétele

Megújult templom a dombtetőn

Nagyvelegi szentelés

► „**Jöjjetek, lássátok az Úr tetteit, aki bámulatos dolgokat művel a földön**” (Zsolt 46,6) – ezzel a zsoltáridézzel hívogatta az érdeklődőket a nagyvelegi egyházközség múlt szombaton együtt örövendezésre. A helyi evangélikus közösség ez alkalommal adott hálát azért, hogy elkészült templomának külső felújítása.

A községhez közeledők még e ködös, novemberi délutánon is viszonylag távolról láthatták a dombtetőn álló, három év alatt – két ütemben –

mind statikailag, mind külsőleg felújított templomot.

Az ünnepi istentiszteleten **Ittész János** püspök hirdette Isten ígétjét. A

Nyugati (Dunántúli) Egyházkerület lelkészi vezetője a meghívón szereplő zsoltárvers köré fűzte gondolatait, utalva arra, hogy **Luther Márton** is ez a zsoltár ihlette evangélikus himnuszá lett műve, az **Erős vár a mi Istenünk** kezdetű ének megírására. Ittész János elmondta, hogy az élő reménység az ígéretek végső beteljesedésére figyel. Ha a mindennapokban megtapasztaljuk is, hogy Isten a mi erős várunk, a Krisztusban kapott ígéret az új teremtésben jutnak teljességre.

A prédikáció után a móri és a nagyvelegi protestáns – református és evangélikus tagokból álló – kórus

szolgált. Az úrvacsoravétel követő ünnepi közgyűlésen **Lampert Mihályné** felügyelő ismertette a felújítás munkálatait és kiadásait.

A renoválás teljes költsége 6,5 millió forint volt, melyhez a Fejér-Komáromi Egyházmege 3,5 millió forinttal, a nagyvelegi önkormányzat 400 ezer forinttal járult hozzá. A fennmaradó 2,6 millió forintot a gyülekezet a tagjainak adakozása révén, illetve megtakarításából tudta hozzátenni, a helyi evangélikusok ezenkívül társadalmi munkával is hozzájárultak a felújításhoz.

Köszöntésében **Szarka István** esperes 2Pt 2,5 alapján a lelki építkezés folytatására buzdította a gyülekezetet, hogy a lelki felépülésért is mihamarabb hálát adhasson.

■ **BAJUSZRNÉ ORODÁN KRISZTINA** felvétele

Hétköznapi találkozások

Többen javasolták, hogy írjak blogot. Köszönöm, de nincs ilyen szándékom. Ám ebben az **Égtájolóban** felidézem a lassan mögénk kerülő november néhány szolgálatát. Ezúttal tudatosan nem az ünnepi eseményeket, hanem a hétköznapi alkalmakat. A főszereplő által engedélyezett mintegy 5400 karakterben.

November 1., vasárnap este. Ingeborg norvég püspök és munkatársa ötnapos látogatásának utolsó napja. Szinte végig együtt voltunk, csak ma váltunk ketté. Ők Pilisen szolgáltak, én Budavárbán, ám este családi körben nálunk vacsorázunk. Közben tovább szövegjetjük a testvéregyházkerületi kapcsolat szálait. A meglevő kettő mellé szeretnénk egy harmadik testvérgyülekezet-párost kialakítani, valamint azon törjük a fejünket, miként küldhetnénk egymáshoz kölcsönösen lelkészeket néhány hetes gyülekezeti gyakorlatra. Természetesen szóba kerül néhány skandináv egyház korszellemmel sodródó döntése is. Jó halani, hogy a morei egyházkerület tudatosan konzervatívnak tekinti magát, és nem akar letérni a biblikus alapról.

November 2., hétfő. Pápán szolgálok a Gyurácz Ferenc Gondolkodó Kör meghívására. Szívesen jövök ide, már csak azért is, mert edesapám az ötvenes években itt volt segédlelkész. Annak is örülök, hogy az evan-

gélikusok mellett sok református is eljött. Meglepetést csak az okoz, amikor az alkalom elején a est házigazdája – egy tiszteletre méltó tanárember – felkér előadásom megtartására. A meghívó ugyanis beszélgetésre szól. Ám nem jöhetnek zavarba, és megfogalmazok néhány tézisszerű gondolatot az egyházak szerepéről, amit aztán élénk beszélgetés követ.

November 6., péntek. Várszegi Asztrik főpát meghívására Pannónhalmán szolgálok, rangos hallgatóság előtt. Márton napjához kapcsolódóan ő rendszeresen meghívja ünnepi hangversenyre és vacsorára az ország számos kiválóságát, főleg a főapátságot anyagilag is támogató gazdasági embereket.

Ünnepi előadásomat egy Saint-Exupéry-idézetre építem: „Uram, add kölcsön nekem pástorszubád egy darabját, hogy testvéreimet – vágyakozásuk terhével együtt – betakarhassam velem.” Három, ehhez kapcsolódó képet villantok fel. Az első **Tours-i Szent Márton** gesztusa, amint egy fázó koldust látva kettévágja katonaköpenyét, hogy betakarja őt vele. A másik **Mikszáthnak Az a pogány Filcsik** című novellája, amelyben a gőgösnek és érzéketlennek hitt gazdag csizmadia ugyancsak megszán két vacogó koldust, és rájuk teríti legfőbb büszkeségét, prémes bundáját. A harmadik pedig **Vígh Tamás** Deák tériszobra, amelyen **Sztehlo Gábor** Lu-

ÉGTÁJOLÓ

ther-kabátja szárnya alá rejtve oltalmazza a kiszolgáltatott gyermekeket. Majd derűsen, ám némileg provokatíván arra utalok, milyen értékeket rejtő kabátokat adtunk le a ruhatárban. Megvan-e bennünk elődeink segítőkészsége?

Feleségemmel hatalmas ködben indulunk tovább a Bakonyon át Révfülöpre, felügyelői konferenciára.

November 10., kedd: A Károli Gáspár Református Egyetem által szervezett **Protestantizmus és medialitás** című konferencián két püspök is szerepelt az előadók sorában. A magam referátumának ismertetésétől most eltekintenek, örömmel idézem viszont fel **Bölcskei Gusztáv** református püspök gondolatait. A televízió műsorait, azokon belül is elsősorban a híradókat mint kvázivalásos jelenségeket mutatta be. Ennek külső kereteit már az is megadja, hogy számos otthonban a televízió szinte oltárként jelenik meg. A műsorok szinte téren és időn felül emelkedve, egyfajta szekuláris „liturgiával”, a moderátor „celebrálásá-

val” zajlanak. A püspök által levont következtetés az volt, hogy a modern világban a média könnyen a vallás helyébe furakszik, ezért protestánsként különösen is törekedni kell „a hit hallásból van” bibliai elv érvényesítésére.

November 19., csütörtök. Miután Révfülöpon háromnapos konferenciát rendeztünk a Lutheránus Világszövetség 1984-es budapesti nagygyűléséről, a térség számos püspöke egy további konzultációra itt maradt, illetve erre érkezett. Ilyen is ritkán adódik: Lettországtól Oroszországon át Szlovéniáig és Erdélyig egyszerre tizennégy püspök tanácskozik nálunk. Együtt készülünk a nyári stuttgarti evangélikus világtalálkozóra, illetve egyeztetünk olyan kérdésekben, mint az egyház és az állam viszonya vagy a családi értékek megerősítése. A hivatalos program után hosszú beszélgetést folytatok **Miló Klátik** pozsonyi vezető püspökkel a nyelvtörvényről, valamint a nálunk élő szlovákok és a szlovákiai magyarok életéről.

November 20., péntek. **Schulek Ágoston**, a kitűnő sportvezető és egyetemi oktató – budahegyvidéki evangélikus presbiter – tizenhét éve szervezi rendületlen lelkesedéssel a testnevelési egyetem – hivatalos nevén a Semmelweis Egyetem Testnevelési és Sporttudományi Kara – dísztermében az úgynevezett TF-

esteket. **Budai Ilona** népdalénekes szolgálatát követően ezúttal **Kiss-Rigó László** római katolikus püspökkel vagyunk a vendégei.

Püspöktársammal már csak azért is örülünk egymásnak, mert ugyanannak a rádióműsornak vagyunk állandó megszólalói, ám ott értelem-szerűen nem szoktunk találkozni. Jó léghőben, lelkesítő hallgatóság előtt társalgunk sportról és Bibliáról, politikáról és cigánykérdésről. Nem akarok udvariatlan lenni, de a beszélgetés egy pontján kénytelen vagyok kellemetlen kérdést is érinteni: az úrvacsorai közösség hiányát. Elmondom, hogy sok vegyes házasságban élőknek mélységesen fáj, hogy hivatalosan nem vehetik együtt magukhoz Krisztus testét és vérét. Tudom, hogy az egyházdipomáciában szokatlan ez a fajta problémafelvetés, de úgy gondolom, a köztünk kialakult jó kapcsolat elbíra, sőt igényli ezt az őszinteséget.

Fabiny Tamás püspök Északi Egyházkerület

Teológiai konferencia Révfülöpön

► Folytatás az 1. oldalról

Az első estén a nyitó istentisztelet keretében dr. Edmund Ratz, az Oroszországi Német Evangélikus Egyház (ELKRAS) érseke számolt be személyes emlékeiről. A jelenlévőket a szervezők nevében Ittész János, egyházunk elnök-püspöke, dr. Rainer

Kerekasztal-beszélgetés a 84-es nagygyűlés kulisszatitkairól. Balról jobbra: Terray László, Risto Lehtonen, Reuss András és Rainer Stahl

Stahl, az MLB főtitkára, valamint dr. Christoph Klein, a Romániai Ágostai Hitvallású Szász Evangélikus Egyház püspöke, az LVSZ Tanácsának Közép- és Kelet-Európáért felelős elnökhelyettese köszöntötte. A vendégek ezután filmes összeállítás segítségével idézhették fel a negyed századdal ezelőtt történeteket.

Dr. Reuss András nyugalmazott teológiai professzor referátumában egyebek mellett arról beszélt, hogy a hidegháború idején az volt a cél, hogy a világ nyilvánossága előtt bizonyítsák: Magyarországon az emberek alapvetően elégedettek az életükkel, és tulajdonképpen szabadok...

Hogy azért ez nem egészen így volt, arra így utalt egy segédlelkész 1984. augusztus elsején elhangzott,

Zsid 10,19–25 alapján tartott igehirdetésében: „Egykor az embert az Istentől elválasztó kárpit szakadt szét. Ma tovább kell mennünk. Egy súlyos, embert az embertől elválasztó »kárpitot« kell megsemmisítenünk, amit így hívunk: vasfüggöny. Hitünkben fakadó felelősséget kell éreznünk a kelet és nyugat közötti vasfüggöny s az észak és dél közötti szakadék eltávolításáért.” Az idő tájt bátornak számító prédikációját az egykori segédlelkész, a ma már püspöki címet viselő dr. Fabiny Tamás olvasta fel a résztvevőknek biblíamagyarázat keretében

a konferencia második napján.

Szavait a jelen valóságára reflektáló gondolataival dr. Főnyad Pál Ausztriában élő nyugalmazott magyar lelkész, a Martin-Luther-Bund in Österreich elnöke egészítette ki, éreztetve, hogy a huszonöt évvel ezelőtt elhangzott igei üzenet ma is aktuális. Ezután a közelmúltban habilitált doktori címet szerzett dr. Korányi András tartotta meg *A rendszerváltás határai* című előadását. Az Evangélikus Hittudományi Egyetem docense egyebek mellett azt emelte ki, hogy a kilencvenes évek végén a hazai egyházakat a kétségbeesett identitáskeresés jellemezte. Véleménye szerint ők alapvetően passzívak maradtak, a régi viszonyokat konzerválták, és a hangsúlyt inkább

a szerkezeti-szervezeti változtatásokra helyezték.

A magyar résztvevők számára talán kevésbé volt „izgalmas” a Reuss András által vezetett, *A 84-es nagygyűlés kulisszatitkai* című pódiumbeszélgetés, hiszen ők „testközelből” élhették át, hogy a korabeli egyházi és állami vezetés a találkozót a politika szolgálatába kívánta állítani. A külföldi vendégeknek azonban okulásul szolgálhatott dr. Risto Lehtonen finn teológiai professzornak, dr. Terray László Norvégiában élő nyugalmazott lelkésznek és dr. Rainer Stahlnak az eszmecsereje a néhai Dóka Zoltán lelkész diakóniai teológiát bíráló *Nyílt leveléről*, annak hatásáról, valamint a titkosszolgálatok tevékenységéről.

Elhangzott két külföldi vonatkozású előadás is, Harald Bretschneideré (*A keletnémet békemozgalom a 80-as években*) és a Dél-afrikai Evangélikus Egyházat képviselő Georg Scriba lelkészé (*A dél-afrikai evangélikus egyházak tanúsága Krisztusról, a világ reménységéről az apartheiddel kapcsolatban*).

A tanácskozás utolsó napján az LVSZ-tanács tag Wagner-Balicza Klára tartott biblíamagyarázatot Kornéliusz története alapján. A konferencia zárásaként a 2010-es nagygyűlés témáját – *Mindennapi kenyereinket add meg nekünk ma* – tárgyalták a résztvevők csoportbeszélgetések keretében. Az előttünk álló év előkészületeiről dr. Eva Vogel-Mfato, az LVSZ Európa-titkára számolt be.

Végezetül a kelet-közép-európai püspökök Budapestre utaztak, hogy a hozzájuk csatlakozó egyházi vezetőtársaikkal folytassák az egyeztetéseket.

■ GAZDAG ZSUZSANNA

A Lutheránus Világszövetség (LVSZ) delegáltjai – az 1984-es budapesti nagygyűlésre emlékező révfülöpi konferencia után – szerdán és csütörtökön Budapesten folytatták a tanácskozást.

Ez alkalommal felmerült kérdésként az is, miként viszonyuljanak az evangélikus egyházak ahhoz, hogy nemrégiben az Amerikai Evangélikus Egyházban, valamint a Svédországi Evangélikus Egyházban is engedélyezték homoszexuálisok templomban való házasságkötését, illetve hogy homoszexuális lelkészek szolgálata is lehetséges ezen egyházak gyülekezeteiben.

Szinte egyöntetű volt a válasz: a többi lutheránus egyház ugyan elhatárolódik attól, hogy hasonló lépéseket tegyen a homoszexuálisok érdekében, mégsem kívánnak szakítani a két fenti tagegyházzal, azaz a kommunió megőrzése a céljuk a lutheránus egyháztesten belül. Az ilyen problémás kérdéseket a jövőben is szeretnék megtárgyalni, ezekben állást kívánnak foglalni a kölcsönös véleménycsere jegyében, anélkül hogy az a Lutheránus Világszövetségben belül bármiféle szakadáshoz, békétlenséghez vezetne.

Emellett azonban számos más problémával is foglalkoztak a tanácskozás résztvevői: a klímaváltozás kérdéséről, a nők ordinációjáról, a válásokról és a nők elleni otthoni erőszakról is szó esett. Ezeket a témákat a 2010-ben Stuttgartban tartandó nagygyűlésen is meg fogják vitatni. Ott azonban a fő téma a *Mindennapi kenyereinket add meg nekünk ma* – Kenyér és remény lesz.

Csütörtökön Budapesten azt is megtárgyalták, ki kerüljön a nyugdíjba vonuló Christoph Kleinnek, a kelet-közép-európai régió alelnökének helyére. Számos javaslat érkezett, a jelöltek közül a későbbiekben szavaznak. A következő tanácskozás Pozsonyban lesz, ahol a szubregiókból (1. Baltikum, 2. Oroszország, 3. Csehország, Szlovákia, Szlovénia, Szerbia, Lengyelország, 4. Magyarország és Románia) a stuttgarter nagygyűlésen részt vevő küldöttek személyéről is döntenek majd. A szabályok szerint a helyek húsz százalékát fiataloknak kell betölteniük, valamint egyensúlyban kell lennie az ordinált lelkészek és nem lelkészi küldöttek számának is; hasonlóképpen azonos arányban kell férfiaknak és nőknek is lenniük a jelöltek között.

A révfülöpi konferencián részt vevőknek azonban csak egy része jött el a budapesti tárgyalásokra. Jelen volt Edmund Ratz, az Oroszországban élő volgai németek egyházának (ELKRAS) püspöke, Olav Panhu, az oroszországi finn kisebbségi egyház képviselője, Janis Vanags lett püspök, Stanislav Pietak sziléziai (csehországi lengyel kisebbség) püspök, Christoph Klein erdélyi szász püspök, Adorjáni Dezső Zoltán erdélyi magyar püspök, Geza Erniša szlovén püspök, Miloš Klátik szlovák püspök, dr. Eva Vogel-Mfato, az LVSZ Európa-titkára, Mindaugas Sabutis litván püspök, Gerhard Frey-Reininghaus cseh püspök, Janusz Jagucki és Jerzy Samiec lengyel püspök, Janka Adameová, a cseh egyház diakóniai képviselője, Lars Hofgren, az LVSZ svéd referense, illetve Janis Cummings az LVSZ genfi irodájának képviselője.

A Magyarországi Evangélikus Egyházat többek között dr. Fabiny Tamás püspök és Cselovszkyné dr. Tarr Klára, az ökumenikus és külügyi osztály vezetője képviselte.

■ HORVÁTH-BOLLA ZSUZSANNA

A kerekasztal és a történelem kereke

Negyed századdal ezelőtt a Lutheránus Világszövetség (LVSZ) először rendezett világyűlést a „vasfüggöny” mögött. Ekkor földgolyónk egyik felén senki sem merete volna álmodni, hogy alig fél évtized múlva véget ér a 20. századi történelem végétellennek s talán a legreménytelenebbnek tűnő fejezete, és „kéz érintése nélkül” (Dán 2,34) lehull a függöny, leomlik a fal.

A budapesti nagygyűlés számos eredményt mutatott fel, ám a legdrágább esemény – nemcsak a hazai egyház, hanem az LVSZ szempontjából is – kétségtelenül Dóka Zoltán hévízyörki lelkész (1929–2000) NSZK-ból írt *Nyílt levele* volt, amelyben az LVSZ elnöki tisztére pályázó Káldy Zoltán püspök (1919–1987) egyoldalú „diakóniai teológiájáról” és diktatórikus egyházvezetői stílusáról szólt. A révfülöpi konferencia első estéjén nagy hangsúlyt kapott ez a levél, mind Edmund Ratz érsek beszédében, mind a levetített filmben.

A háromnapos tanácskozás csúcspontja az a kerekasztal-beszélgetés volt, amelyben a nagygyűlés szerepét vitatták meg a résztvevők. Volt már kísérlet kiértékelésre. Dr. Harmati Béla akkori püspök meghívására 1991 novemberében az LVSZ egykori munkatársai (Carl Mau, Risto Lehtonen, Paul Hansen és Sam Dahlgren) *Alkalmazkodás és ellenállás között – Az LVSZ keleti politikája* címmel konzultációt tartottak Budapesten, amelyen Dóka Zoltán *Nyílt levelét* is megvitatták, s amelyre Dókat is meghívták. A hévízyörki lelkész azonban nem fogadta el a meghívást, s *Késő!* címmel válaszolt

Harmati püspöknek. (A levél olvasható a *Keresztyén Igazság* 12. számában.) Az akkori tanácskozás eredményei tudomásunk szerint nem kerültek a nagyobb nyilvánosság elé, ezért is előzte meg élénk várakozás a révfülöpi kerekasztal-beszélgetést.

A kerekasztalt dr. Reuss András professzor moderálta, aki 1984-ben mint egyházunk külügyi titkára a vendéglátók stábjában kulcsszerepet töltött be. A moderátor mellett három vendég vett részt a mintegy kétórás eszmecsereben: dr. Rainer Stahl, a Martin-Luther-Bund (MLB) főtitkára, aki 1984-ben Carl Mau asszisztense volt (ő volt akkor az LVSZ egyetlen NDK-beli hivatalnok); a finnországi dr. Risto Lehtonen, az LVSZ egyházi együttműködés osztályának akkori vezetője és Mau főtitkár tanácsadója; valamint dr. Terray László Norvégiában élő nyugalmazott evangélikus lelkész, a nagygyűlésen a norvég delegáció tagja.

Stahl azt hangsúlyozta, hogy a gyűlés előtt számos feladat állt, a magyar ügy csak egy volt közülük. Hála az LVSZ-nek, hogy segített építeni a hidat a keleti blokk egyházainak gyülekezetei felé – fejtette ki. Nagy dolog, hogy az apartheidpolitikát elfogadó dél-afrikai egyházak tagságát felfüggesztette a nagygyűlés, sőt ehhez saját alkotmányát is módosította Budapesten. Igen jelentősnek vélte Stahl a világyűlést ökumenikus szempontból is: itt történt meg először a világszervezet életében, hogy a zsidó világgözösség egy képviselője – Gerhard Riegner – kifejezte a zsidóság igényét a lutheránusokkal és általában a keresztényekkel való együtt-

működésre. Ennek jegyében emlékeztek meg a résztvevők a zsidókat mentő, később a Szovjetunióba hurcolt Raoul Wallenbergéről is.

Risto Lehtonen szerint a nagygyűlésnek nagygyűlésnek kellett lennie, még akkor is, ha történetesen a vasfüggöny mögött rendezték meg. Hangsúlyozta, hogy az előkészítőn nagyobb hangsúlyt helyeztek a misszióra és a tanúságtételre, s sajnálatosnak vélte, hogy a Káldy Zoltán elnökké választása körüli vita háttérbe szorította az alapkérdéseket. Ugyanakkor elmondta, az LVSZ vezetői milyen fontosnak tartották, hogy Káldy nyilvánosan is szóljon *Ordass Lajos* jelentőségéről, s ezért örültek annak, hogy Káldy koszorút helyezett Ordass sírjára. Azt azonban furcsának találta, hogy a magyar sajtóban nem ugyanaz a tudósítás jelent meg a koszorúzásról, mint a külföldnek szánt nyilatkozatban. „Az volt a célunk – mondta –, hogy békét teremtsünk a múlt és a jelen, Ordass és Káldy között, ám ez a probléma sajnálatos módon igazán csak a nagygyűlés után eszkalálódott, és számos feszültséget hozott felszínre a Magyarországi Evangélikus Egyházban.” Mindazonáltal a nagy kérdésre, hogy a világgözösség tölthet-e be gyógyító szerepet egy politikailag megosztott világban, végül hosszú távon mégis inkább igenlően válaszolhatunk.

Lehtonen fontosnak vélte, hogy negyed század után az eddig elhallgatott tabukérdésekről, nevezetesen a LVSZ egyes vezetőinek a kommunista állambiztonsági szervekkel való együttműködéséről is eshetett szó.

Elmondta, hogy a nagygyűlés előkészületei közben háromszor is találkozott egy „S. G.” kultúrattaséként bemutatkozó úrral, akiről később kiderült, hogy „Daniels”-ként adott jelentést a magyar állambiztonsági szerveknek, s eközben maga Lehtonen is kapott fedőnevet; ezt azonban csak a közelmúltban tudta meg. Fontos – mondta –, hogy „demitologizálni” kell ezeket a történeteket, hiszen amint kimondjuk őket, elveszítik mitikus erejüket.

Közismert, hogy Terray László az elmúlt fél évszázadban kritikusan tekintett Káldy Zoltán egyházpolitikájára, s több cikkében is szólt az 1984-es budapesti LVSZ-nagygyűlés árnyoldalairól (például: *Kirekeszték a valóságot? Evangélikus Világyűlés Budapesten, Keresztyén Igazság* 17, 1993. tavasz; illetve *Prelúdium „Budapest 1984”-hez, Keresztyén Igazság* 82., 2009. nyár).

„A jövő évi világyűlésre gondolva akartam azt mondani, hogy a világszövetség kezdje el végre feldolgozni keleti politikáját. Ezt nem szabad késleltetni, mert ez teológiai kérdés” – szögezte le Terray. Végeredményben minden kelet-európai egyházban volt egyfajta „diakóniai teológia”, s az LVSZ együttműködött a volt szocialista országok egyházvezetőivel. Ideje feltenni a kérdést: ha az LVSZ nem értett egyet e teológiákkal, miért nem mondták meg? Ha viszont egyetértett velük, azt is meg kellett volna mondaniuk. Azáltal, hogy a vezetőket támogatták, a LVSZ legitímálta a diakóniai teológiát – állapította meg a nyugalmazott lelkész. Ezért kellene alapos vizsgálatot indítani az LVSZ keleti po-

litikájáról, és ebben a folyamatban azt is fel kellene térképezni, milyen teológiai és ideológiai háttérük volt azoknak a személyeknek, akik ezt a folyamatot irányították. Terray szerint meg kell vizsgálni, hogy milyen *teológiai és ideológiai indítékek* voltak az LVSZ és a szocialista országokbeli vezetők együttműködésének: kontextualitás, a felszabadítás teológiája, marxizmus, Amerika-ellenesség állt a háttérben?

Terray azt is elmondta, hogy legújabb kutatásai szerint a kommunista elhárítás rendszeresen információt kapott a nyugatnémet egyházi segélyszervezetek önkéntes, baráti közösségének, az „András-körnek” (Andreas Kreis) a működéséről, a segélyakciókról. A nyugdíjas lelkész megosztotta továbbá a jelenlévőkkel az is, hogy a dokumentumok alapján az információkat szállító, „Ford” nevű ügynök az LVSZ egyik magas beosztású tisztségviselője volt. Ilyen információk fényében érthetőbbé válik az LVSZ budapesti nagygyűléssel kapcsolatos magatartása is.

Az egykori események után negyed századot fordult a történelem kereke. Egyre gyakrabban látnak napvilágot titkosnak vélt akták. Hiszen tudjuk: nincs olyan rejtett dolog, amely napfényre ne jöjjön. Lehtonen szerint megiszívlelve erre a következtetésre jutunk: ha kimondjuk a tabukat, azzal a tabuk meg is szűnnek, s lelkünk azonnal megkönnyebbül. Ha megtartjuk őket, akkor még mindig foglyok vagyunk. Az igazság és csak az igazság tehet szabadabbá bennünket.

■ FABINY TIBOR

Sarepta – 24 órás „halmozott szolgálat”

► Miután Szehlo Gábor 1950-ben eljött a Gaudiopolisból, az Állami Gyermekvédő Intézet vezetői megkérdezték, tudna-e segíteni nekik az állami gondozott és testileg vagy mentálisan is sérült gyerekekkel való munkában. Bár ez a megkeresés már az államosítások idejére esett, az azért remélhető volt, hogy a szociális feladatokat ellátó egyházi épületekre nem sietnek igényt tartani. Szehlo Gábor 1951 őszén mindenesetre elkezdte az evangélikus szeretetotthon-hálózat szervezését. A pesthidegkúti intézménynek ő maga lett a vezetője. Az általa megálmodott-elindított intézmény azóta is – hol könnyebb, hol nehezebb körülmények között – működik. Pillantsunk be falai mögé!

■ VITÁLIS JUDIT riportja

Filippinyi Jánosné, Joli néni tizennyolc évesen, a nővérképzőt elvégezve került Szehlo Gábor mellé. Negyvenöt (!) esztendeig – 2000-ig – dolgozott a pesthidegkúti otthonban, az utolsó években az intézmény főnővéreként.

– A korábbi Fébé-nyaház épületében húsz állami gondozott sérült gyermekkel kezdtünk hozzá ehhez a valamilyen szinten mindannyiunk számára ismeretlen feladathoz. Mert a tanulmányaim alatt hallottam ugyan erről a területről is, de a gyakorlatban addig soha nem láttam, mit is jelent. Gábor bácsival együtt tanultuk a dolgokat. Ő nemcsak a hivatalos tendókkal foglalkozott, de a gyerekekre is mindig volt ideje. Társasjátékozott velük, ha kellett, a saját zsebkendőjével törölte meg az orukat, és ha valakit etetett, mindig megkóstolta, nem túl forró-e az étel.

Nagyon szegények voltunk, sokszor voltak filléres gondjai az otthonnak. Egyszer például Gábor bácsi azzal állt elé, hogy mit csináljon: a tejszámlát fizesse ki, vagy a fizetésünket adja oda. A tejszámla fontosabb volt...

A gyerekek ellátásához persze kaptunk az államtól némi támogatást, de az idős, beteg, nincstelen emberek megmentéséhez nem. Őket Gábor bácsi titokban hozta az otthonba. A munkatársi gárda is így bővült: felkarolta a máshol ellehetetlenített lelkészeket, és munkát adott nekik az intézményben. Így került közénk utóda, Muncz Frigyes, és ennek köszönhetően ismerkedtem meg a férjemmel is, aki aztán nem is dolgozott többet gyülekezeti lelkészként, hanem az otthon falain belül végzett szolgálatot.

Gábor bácsi családja – felesége, lánya és fia – 1956-ban ment ki Svájcba, ő azonban itthon maradt. Csak 1961-ben nyílt rá lehetősége, hogy meglátogassa őket. Azzal búcsúzott, hogy mindenképpen visszajön. Ebben végül egy infarktus akadályozta meg. De tartotta velünk a kapcsolatot, és kintől is folyamatosan segített bennünket. Ő már nem volt közöttünk – de az élet ment tovább, és a feladat adva volt.

Szehlo Gábor után Muncz Frigyes, majd Csizmazia Sándor lett az akkor még Budai Szeretetotthonok Központja nevet viselő intézmény vezetője, jelenleg pedig – immár tizenkettedik éve – Sztojanovics András lelkész áll az otthon élén. A Sareptában – az országban egyedülálló módon – idősök is, és fogyatékosok is élnek. Előbbiek jelenleg nyolcvanhetet, utóbbiak kilencvenen vannak.

Ebéd utáni szieszta

A fogyatékosrészlegben halmozottan sérült embereket gondoznak. Ezt azt jelenti, hogy az itt élők nemcsak mozgásukban akadályozottak, de értelmileg is sérültek, emellett esetleg látás- és/vagy halláskárosodással is küzdenek, de egyéb betegségeik – például epilepszia, skizofrénia – is lehetnek.

Az intézmény gyermekotthonként kezdte meg működését, így a tizennyolcadik életévüket betöltötteknek el kellett hagyniuk. Papíron legalábbis mindenképpen.

– Ha ellenőrizni jöttek bennünket, eldugtuk azokat, akiket már tovább kellett volna adnunk valamelyik másik intézménynek – idézi fel az ötvenes, hatvanas évek „gyakorlatát” Filippinyi Jánosné.

Tették mindezt azért, mert a fogyatékos emberek nehezebben viselik a változást, és sokkal nagyobb traumát okoz nekik, ha kikerülnek megszokott környezetükből. És miután több egykor náluk gondozotról is megtudták, hogy a költözést követően súlyosabbra fordult az állapotuk, inkább maguknál tartották a felnőtteket is. Ma viszont már csak felnőtteket gondoznak – a legidősebb lakó hetvenéves; a legfiatalabb ősszel lett nagykorú.

Az idősök részlegében a korábbi állapot (négyágyas szobák, mosdó a folyosó végén) helyett fűrdőszobával ellátott egyágyas szobák várják a beköltözőket. A fogyatékosok részlegében azonban korántsem ilyen ideális a helyzet. Az apró, gyakran egymásból nyíló hálótermekben nemritkán hatan-nyolcan zsúfolódnak össze. A szűk, levegőtlen folyosókon sokszor nagy a tumultus.

– Jobb életkörülmények között sok probléma elkerülhető lenne – magyarázza Sztojanovics András. – Így, hogy a gondozottjaink egy percre sem tudnak elvonulni, egyedül lenni, nem csoda, hogy gyakran feszültek, idegesek.

Ez év elején a közigazgatási hivatal létszámstopot rendelt el a részlegben: addig nem vehetnek fel új rászorulókat, amíg a lakóterekben nem érik el a hat négyzetméter per fő értéket. Ahhoz, hogy eleget tegyenek a törvényben rögzített kívánalomnak, legalább huszonöt gondozottat kell(ene) elküldeniük... miközben a városlista egyre hosszabb.

– Hát ezért szeretnénk új épületet fogyatékos lakóinknak – mondja az elmúlt tíz év próbálkozásait és kudarcait soroló igazgató lelkész, aki legfrissebb terveikkel kapcsolatban elárulja, hogy jelenleg „Nagykovácsiban gondolkodnak”. – Egy új otthon felépítéséhez persze

A Sarepta Báthori utcai épületszárnya

nem csak a megfelelő telket kellene megtalálnunk...

Addig is itt, a Báthori utcában tesznek meg minden tőlük telhetőt a rájuk bízottakért. A szeretetotthonban összesen kilencvenen dolgoznak, közülük hatvanan az ápolásban.

– Az idősök mellé – reménységünk és törekvésünk szerint – úgy állunk oda, mint hívó testvéreink mellé, türelemmel, szeretettel kísérve el őket az utolsó órájukig – beszél munkatársairól Sztojanovics András. – A fogyatékosoknál sok esetben a családot is pótolnunk kell.

– A napi gondozás, a huszonnégy órás állandó készenlét terhét vállalja át a Sarepta, de soha senkit nem akar elszakítani a családjától! – teszi hozzá Filippinyi Jánosné. – Ellenkezőleg: a cél mindig az, hogy a fogyatékos jó és a lehetőségekhez képest szoros kapcsolatban maradjon a hozzátartozóival.

– Az ideális kolléga elkötelezett, erős hitű, de legalábbis stabil ember, aki számára itt dolgozni nem munka, hanem hivatás – veszi vissza a szót az igazgató lelkész. – Nagyon kevesen bírják, ha egyáltalán bírják olyan hosszú ideig, mint Joli néni. Pedig a fluktuációt a gondozottak nehezen viselik. Állandóságra és biztonságra van szükségük. Nagyon nyitottak, és nagyon tudnak ragaszkodni. Ha holnap visszajönne, Önt is régi ismerősként köszöntének, és öten csimpaszkodnának a nyakába.

– Nemcsak igénylik a szeretetet, de maguk is sok szeretetet adnak. Ezért is olyan szép ez a hivatás – mereng el Joli néni. – Amikor egy súlyos fogyatékos gyermek, aki beszélni sem tud, visszamosolyog rád...

Mindegyikükben van valami értékes, különleges: sérültként is segít a nála elesettebbnek, gyönyörűen fűzi fel a gyöngyöt – vagy éppen minden dátumra kristálytisztán emlékezik. Ez utóbbinak Juhász Endre a „mestere”. Ő persze rögtön szabadkozik, hogy dehogy, van egy dátum, ami minduntalan kifog a memóriáján: nevezetesen, hogy 1992-ben melyik napon is vette fel az intézmény a Sarepta nevet. (Nekünk is nyomoznunk kellett: augusztus 23-án.)

Nehezen formálja a szavakat, ha kell, Sztojanovics András „tolmácsol”. Endre elmondja, hogy nyolc évesen, 1956. április 3-án (!) került a gyermekotthonba, és egy álló hónapig csak az édesanyja után ordított. A többi lakónak ettől persze sem éjele, sem nappala nem volt; végül Gábor bácsi volt az, aki meg tudta nyugtatni őt valamelyest.

Szehlo Gábor fényképe – egy már Svájcban készült fotó – most is ott lóg Endre ágya felett. Kinél is lehetne jobb helyen, hiszen az itt élők közül már nem sokan ismerhették őt személyesen, Endre ráadásul 1961. pünkösd másnapján – negyedmagával – nála konfirmált. Úgy, ahogyan kell: vizsgával és ünnepi istentisztelettel. „Ez a legszebb emléke róla?” – kérdezem tőle. A válasz határozott igen.

Istentisztelet, áhítat, bibliaóra – evidens, hogy egy evangélikus fenntartású idősothonban vannak ilyen alkalmak. De milyen lehet, és egyáltalán van-e ilyen szolgálat a(z értelmi) fogyatékos lakók között? – tűnődöm.

– Természetesen van, méghozzá mindennap. Úgy kell elképzelni, mintha egy evangélikus óvodában lennénk: sok énekléssel, rajzolással, egy rövid történetmeséléssel, a végén imádsággal – mondja Sztojanovics András, hozzátéve, hogy a lakók nemcsak a külön nekik tartott „foglalkozásokon” vesznek részt, hanem például a „rendes” istentiszteleteken is. – Nem hiszem, hogy bárki is meg tudná mondani, hogy mennyit értenek meg, mondjuk, egy-egy bibliai történetből vagy hogy bárki is el tudná dönteni, hogy az evangélium üzenete mennyire érinti meg őket. De nem is kell; ez az Úristen kegyelmének a titka.

Juhász Endre 53 éve a Sarepta gondozottja

Filippinyi Jánosné szerint komoly istenhitűk van:

– Egyetlen élményemet hadd meséljem el. Hosszú évekkel ezelőtt férjemmel pár napos pihenésből tértünk vissza. Marietta, az egyik leányka azzal a hírrel fogadott bennünket, hogy az egyik gondozó meghalt. Úgy fogalmazott: „Esztí néni az Úr Jézushoz költözött”...

Hallgatom a „régit” és az „új” – de a változásban is változatlan – Sarepta munkatársait. Mindketten a szemléletváltozásról beszélnek. Hogy ma már – hála Istennek – nem tabutéma a fogyatékos, és nem kell „rejtgetni” a társadalom elől a sérült gyerekeket és felnőtteket. Hogy a diakónia – mint az idei év is bizonyítja – (újra) elismert „szolgálati terepe” egyházunknak. És hogy talán abban is lehet reménykedniük, hogy maguk a gyülekezetek is szívükön viselik a szeretetintézmények sorsát.

– Talán lehet – teszi hozzá a riport kéziratának elővasása után a főszerkesztő, kissé bizonytalanul...

Protestáns médiaműhely 2009

► Csak egy kattintás, és kész is a fotó? Még ha e digitális korban a válaszunk lehetne is igen, azért érezzük, hogy lényegében mégsem. Mert még ha folyamatosan kezünk ügyében tartjuk is a masinánkat, akkor sem „lövöldözünk” vak-tában, és ugyanígy – ha nem is százszor, de alaposan – meg-gondoljuk, hogy kinek és hogyan (milyen kívágásban, utó-lagos javításokkal) mutatjuk meg az elkészült felvételeket. A digitális fényképezőgépek rohamos terjedésével min-denestre egyre többen vesznek kezükbe kamerát azok kö-zül is, akik eleddig csupán (költséges) hobbi-ként tekintet-tek a fotózásra. És mind többen éreznek késztetést arra is, hogy felvételeiket internetes oldalakon vagy akár nyomtatott sajtótermékekben tárják a legszélesebb nyíl-vánosság elé. Az *Evangelikus Élet* szerkesztősége és a *Protestáns Újságírók Szövetsége (Prúsz)* november 20. és 22. között azokat invitálta a *protestáns médiaműhely* őszi hét-végéjére, akik szerettek volna elmélyülni a digitális fény-képezés rejtelmeiben, különös tekintettel a – keresztény lapokban is igényelt – sajtófotó műfajára.

A Magyarországi Evangélikus Egyház Sajtóbizottsága által is támogatott kurzuson több mint negyven résztvevő tekinthet-te át szakemberek segítségével a helyes fényképezőgép-hasz-nalat technikai tudnivalóit, a képkompozíció kérdéseit, az egy-házi rendezvények fotózásának szempontjait, és nyerhetett be-pillantást a sajtófotózás kulisszatitkaiba, illetve a digitális utó-munkálatok rejtelmeibe. A pénteki vacsora után kezdődött – igen feszes – műhelymunka résztvevőit *Novotny Zoltán*, a Prúsz elnöke köszöntötte.

A digitálisfényképezőgép-használat kulcskérdéseit *Szigeti Ta-más* fotóriporter taglalta. A *Figyelő* című hetilap képszerkesztő-je, a *Magyar Újságírók Országos Szövetsége (MÚOSZ)* fotóripor-teri szakosztályának titkára a 2009-es magyar sajtófotó-pályázat díjnyertes fotóinak elemzésével egyszersmind a sajtófotó főbb mű-fajait is számba vette. (Tette mindezt azzal a plusz tapasztalattal a háta mögött, hogy az elmúlt két évben történetesen ő volt e ran-gos pályázatra érkezett felvételeket zsűriző grémium elnöke.)

Ugyancsak több tucat jobbnál jobb felvétellel illusztrálta mon-dandóját a fotóriporter szakma fortélyairól a szombati műhely-munka délutáni előadója, *Bánkuti András* fotóművész-foto-riporter. A sajtófotó műfajában etalonnak számító *Heti Világ-gazdaság (HVG)* fotórovatának vezetője, a MÚOSZ fotóripor-teri szakosztályának elnöke nemcsak a kompozíciók jellemző-ire hívta fel a figyelmet, de személyes – hol mulatságos, hol in-kább szomorkás – élményeit is megosztotta a résztvevőkkel, így téve még „élőbbé” az egyébként is beszédes felvételeket.

A lapszerkesztők elvárásairól – mind a fotók minőségének, mind a munkatársak szakmai tudásának és megbízhatóságának tekintetében – *Szentesi Zöldi László*, a *Magyar Hírlap* főszerkeszt-ő-helyettese, a Prúsz titkára és *T. Pintér Károly*, az *Evangelikus Élet* főszerkesztője, a Prúsz elnökségi tagja beszélt. A médiamű-hely témáját intonáló nyitó előadásában Szentesi Zöldi László a hétféve újra és újra visszatérő „kulcskérdését” járta körül, ne-vezetesen azt, hogy a sajtófotózás gyakorlatában miként viszonyul egymáshoz a szakmaiság, a művészi igény és az erkölcs. Ezt a kér-dést ugyanis nemcsak az exponálás pillanatában kell szem előtt tartania egy fotósnak, de például akkor is, amikor belép egy szak-rális térbe, és – mondjuk – istentiszteleten készít felvételeket. Rí-melt – a program egészét moderáló – főszerkesztőnk egyházi ese-ményeken való fotózással kapcsolatos ajánlásaira a győri római katolikus püspökség közleménye, amelyet a *Dunántúli Harang-szó* szerkesztője, *Menyes Gyula* ismertetett. (A közlemény a <http://www.lutheran.hu/z/honlapok/nyugat/tanulma-nyok/DH/DH%2009.09.pdf> internetes címen olvasható. – A szerk.)

Gyakran vetődnek fel etikai kérdések a képek számítógépes utógondozásakor is. Erről, illetve a digitális fotók nyomdai elő-készítésének tudnivalóiról szintén az *Evangelikus Élet* munkatársai – *Lukács Gabi* fotóriporter és *Nagy Bence* tervezőszer-kesztő – szolgáltak hasznosítható ismeretekkel.

Két „terepgyakorlat” is élénkítette a műhelymunkát. A szombati ebéd után a kurzusnak helyt adó balatonszárszói Evan-gélikus Konferencia- és Misszió Otthonról és környékéről, az-nap este pedig a *Shamrock* zenekar – borkóstolóval fűszerezett – ír zenei koncertjéről kellett (esemény)fotókat készíte-niük a résztvevőknek.

Természetesen nemcsak nevében volt protestáns, azaz ke-resztény szellemiségű a múlt hétfévi médiaműhely, mert a lát-hatón (lefényképezhetőn) kívül a láthatatlanra (lefényképez-hetetlenre) is szánt időt a program. Az Isten előtti elcsende-sedés perceiben *Zsíros András*, az Evangelikus Hittudományi Egyetem lelkésze – egyebek mellett – arra hívta fel a figyelmet, hogy nemcsak fényképezőgépünk lenszét vagy érzékelőjét kell megtisztítanunk a szennyeződésektől, hanem saját szívünket is. S hogy mindig készen kell lennünk arra, hogy Jézus is „meg-örökíthessen” bennünket.

■ VITÁLIS JUDIT

Beszámolóinkhoz a képeket a résztvevők helyszínen készült felvételeiből válogattuk.

FOTO: SZABÓ ISTVÁN JÁNOS

FOTO: KALOSAI RICHARD

FOTO: MENYES GYULA

FOTO: HASZA MONIKA

FOTO: JUHÁSZ LEVENTE

FOTO: KISS TAMÁS

FOTO: KALOSAI RICHARD

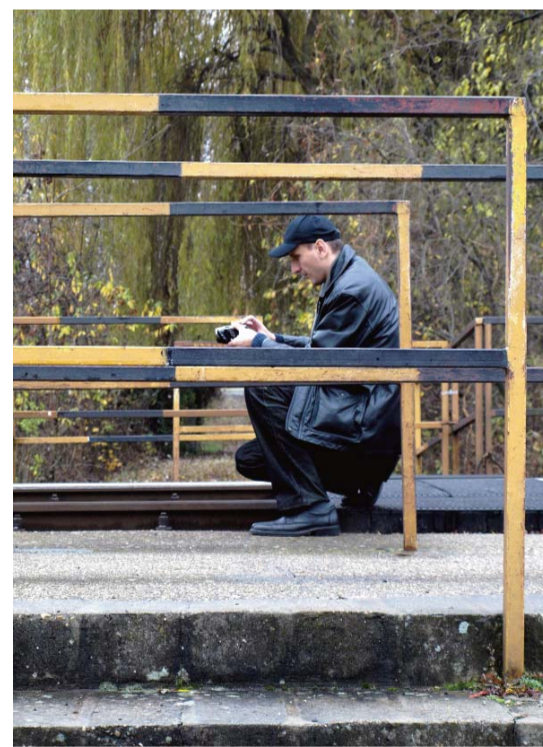

FOTO: OZSÁTH SANDOR

FOTO: BOKOR BELA

Misszióról Maglódon

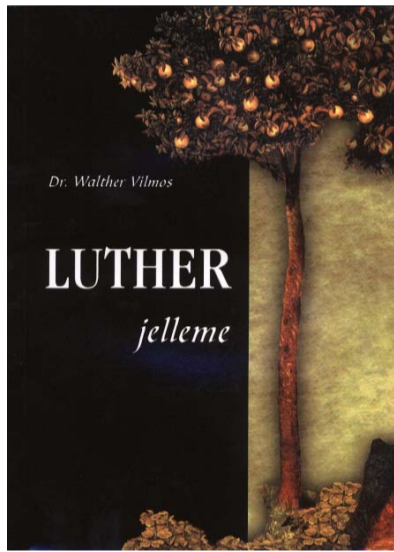
Az Evangélikus Belmissziói Baráti Egyesület és a Dél-Pest Megyei Egyházmegye szervezésében november 21-én, szombaton missziói napot tartottak a maglódi gyülekezetben. A nap során a Budapest környéki településeken zajló misszió szükségességéről és lehetőségeiről hangzottak el előadások. A bátorító szavak mellett a Jesus Inside zenekar dicsőítő éneke is erősítette a megjelenteket.

■ KUSTRA CSABA felvétele

Luther jelleme

► E könyvet a közelmúltban egy kisváros utcai akciós könyves standján pillantottam meg. Egyetlen példányként árválkodott a többi, hozzá nem illő, tartalmilag is „akciós”, eladatlan tömegáru között. Csak elolvasása után döbbsenem rá, hogy Luther jelleme „leértékelve” is óriási kincs, sőt ezáltal még emberközelibb lett számomra; ezért osztom meg a reformáció mai népével ezt a néhány információt. Hűséges olvasóink tudhatják, hogy nincs Heti útravaló legalább egy félmondatnyi Luther-idézet nélkül! Most viszont nemcsak tőle, hanem róla olvashattam valóban léleképítő gondolatokat.

a reformátor valódi jellemét. Hat fejezetben tárgyalja legfontosabb tulajdonságait, nevezetesen: Luther nyíltságát, igazlelkűségét, önzetlenségét, alázatosságát, önbecsülését, bátorlanságát, bátorságát, Istentől való függését, dacosságát, optimizmusát, szenvedélyességét, harcmo-

magába a paradicsomba léptem volna.” Felnőtt előtt a Szentírás és különösen a Róm 1,17 igevers értelme, s meg volt győződve róla: „Ezt a tudományt csak maga a Szentlélek adta belém.” (19. o.)

Ezt követően mintegy kétszáz oldalon, elfogulatlanul részletezi a szerző a reformátor – címszavakban előbb felsorolt – saját jellemvonásait. Mindezek ismeretében, saját véleményemként is elmondható ez az összegzés: „Luther jellemét az igazi keresztyén hit megszentelő ereje tette naggyá és széppé. Istennek megbecsülhetetlen ajándéka ő a föld színén minden ember számára, aki az isteni dolgok után vágyakozik.” (208. o.)

A záró idézet fényében nem megalapozatlan az a kijelentés sem, hogy reformátorunk küldetése az egész keresztyén világnak szól ma is, közel fél ezredév múltán! Olvassuk tehát végül néhány mondatát! „Akarod hallani a keresztyén életnek summáját, a legpontosabban és legteljesebben összefoglalva s mégis kurtán és röviden előadva és jól megjegyezhetően? Legyen benned szeretet, amely áradjon belőled, és fakadjon tiszta szívből! Ennél maradj meg! Ebből kell kiindulnia minden igazi prédikációnak! A szeretet pedig, amint mindenki tudja, nem jelent egyebet, mint szívből hajlandónak és kegyesnek lenni az emberek iránt s minden jóságot és szívességet tanúsítani irántuk. Valamennyi erény között nincsen nagyobb, mint a szeretet.” (65. o.)

Luther jellemét mindannyiunk számára példaként ajánlom!

■ G. A.

Dr. Walther Vilmos: Luther jelleme. 2. kiadás. BIK Könyvkiadó, Budapest, 2007. Ára 1150 forint. Megrendelhető az e-könyv.hu on-line könyvportálon: <http://e-konyv.hu/index.php?h=konyv&id=360&forma=n>.

dorát és kedélyét. Mindezeket szinte nagyító alá helyezi, hogy végül előtűnik álljon a reformátor lelki arcképe, s ezáltal még jobban megszerethessük a hit hősét.

Az első magyar kiadáshoz írott előszavában br. Podmaniczky Pál hangsúlyozza, hogy Luthert próféta nagyságú alaknak tekintik ma is annyian; ő Istennek kiváltképpen való eszköze volt a keresztyénség megreformálásában, s ma is Jézus Krisztushoz akar vezetni bennünket. Walther is ezért akar Lutherhez vezetni bennünket ezzel a művével.

Két fordulópontot emel ki a reformátor életéből. Az első huszonkét éves korában történt, amikor célként elhatározta, hogy akármilyen áron is, kegyelmes Isten találjon. A második fordulópont az úgynevezett „toronyélménye” volt, harmincéves korában. Erről maga Luther ezt írta: „Ügy éreztem, mintha tökéletesen újjászülettem volna, és nyitott kapun át

Már a címlap is találóan és hűen tükrözi reformátorunk jellemét. Fejből idézem ezt a közismert mondatát: „Ha tudnám, hogy holnap meghalok, még ma elültetnék egy almát!” A címlapon az érett gyümölcsökkel megrakott almafa szemlélteti, hogy a reformáció fája 492 év múltán is élő és tápláló erőforrás a tiszta evangéliumi tanításra vágyakozók számára. Meglepetés volt a belső címlapon lévő információ is, mert én „mai” könyvre gondoltam; ám itt ez olvasható: „Az eredeti kiadás címe: Dr. Walther Vilmos, a rostocki egyetem professzora: Luther jelleme – A reformáció négy százados évfordulója alkalmából kiadta a Magyar Evangéliumi Keresztyén Diákszövetség Kiadóvállalata, 1917. Fordította ifj. Victor János”. S Budapesten újra kiadta 2007-ben a BIK Könyvkiadó (<http://www.bibliakiado.hu>).

Az új kiadáshoz írott előszóból megtudhatjuk, hogy Walther Vilmos, a kiváló vallástörténész-professzor dr. Luther Márton leveleiből és személyes feljegyzéseiből finom vonásokkal rajzolta meg az ember és

Bach-közelben – zenei bizonyágtétel

Mint már korábban hírül adtuk, idén ősszel folytatódik a Budapesti Vonósok Kamarazenekar és a Lutheránia énekkar Bach közelében című közös hangversenysorozata, amely tavaly – pénzhiány miatt – megszakadt.

Az első előadásra 2009. november 14-én este került sor a Deák Téri Evangélikus Gimnázium dísztermében. A sikeres szervezésnek köszönhetően sokkal többen jöttek el, mint a rendezők gondolták: a díszterembe még a szomszédos tanterem székeit is át kellett hordani ahhoz, hogy mindenki ülve élvezhesse a műsort. Sokan voltak, akiket a korábbi hangversenyek emléke hozott el, de sokan

voltak azok a kíváncsiak is, akik először vettek részt ilyen alkalmon.

Ezúttal J. S. Bach legismertebb és talán legszebb motettáját, a *Jesu, meine Freude* címűt adták elő. A művet Kamp Salamon – zenei részletekkel színezték – ismertetője vezette be. Bach és Kamp Salamon együttes bizonyágtétele megérintette a hallgatókat és az előadókat egyaránt. Nem véletlen, hogy voltak, akik búcsúzás-kor megköszönték a szép *igehirdetést*. A folytatást – két újabb motettát – 2010. január 23-án este 5 órakor hallgathatják meg az érdeklődők ugyanezen a helyszínen.

■ HERÉNYI ISTVÁN

HETI ÚTRAVALÓ

„Királyod érkezik hozzád, aki igaz és diadalmas.” (Zak 9,9)

Advent első hetében az Útmutató reggeli és heti igéi erre szólítanak fel: Készítsétek az Úr útját; térjétek meg,

mert az első adventkor a király, be-

teljesítve a próféták jóvondolását, üdvözítőül jött el e világra! Karácsony böjtjében tehát: „Készítsétek az Úrnak útját, mert megjelenik az Úr dicsősége, és mindenek egyszer meglátják – így szól az Úr.” (Ézs 40,3,5; LK)

Mi már a király második eljövételét várjuk. „Az Úrnak minden útja irgalom és igazság azoknak, akik az ő szövetségét és parancsait megőrzik.” (GyLK 686,8)

A ma kezdődő új egyházi esztendőben továbbra is az Útmutató heti igéinek fényében keressük a naponkénti, reggeli igeszakaszok kulcsverseit, és ez évben a Liturgikus könyv istentiszteleti bevezető igéihez az ünnep témáját jól kifejező gondolatokat a Gyülekezeti liturgikus könyv zsoltárénekei közül válogatjuk. Kétezer éve a názáreti Jézus bevonult Jeruzsálembe. „Mondjátok meg Sion leányának: Íme, királyod jön hozzád, szelíden és számaron ülve.”

Dicsőítsük, mert ő a mi üdvözítőnk is: „Hozsánna a Dávid Fiának! Áldott, aki jön az Úr nevében! Hozsánna a magasságban.” (Mt 21,5,9) De Pál többet kér: „egymást szeressétek”, „öltözz fel a világosság fegyvereit”, s „öltözz magatokra az Úr Jézus Krisztust” (Róm 13,8,12-14), mert az Úr visszajövetele közel van! Péter további kéréseket sorol: „...legyetek józanok, és teljes bizonyossággal reménykedjétek abban a kegyelemben, amelyet Jézus Krisztus megjelenésekor kaptok.” (1Pt 1,13) Az ősi prófécia beteljesült: „...egy igen-igen kevés idő, és aki eljövendő, eljön, és nem késik. Az én igaz emberem pedig hitből fog élni.” (Zsid 10,37-38; lásd Hab 2,3-4) Pál hálaadásra hív ma is, mert Isten ajándéka az örök üdvösség; s „ő vitt át minket szeretett Fiának országába, akiben van megváltásunk és bűneink bocsánata” (Kol 1,13-14). S Krisztus visszajövetelének várására így készít fel: „Mi azonban, akik a nappal fiain vagyunk, legyünk józanok, vegyük magunkra a hit és a szeretet páncélját és mint sisakot az üdvösség reményességét.” (1Thessz 5,8) Az egyházi év minden péntekjének arra a nagypéntekre kell emlékeztetnie, mikor a helytartó katonái Jézust királyi jelvényekkel – bíborpaláttal, töviskoronával s nádszáljoggal – megcsúfolták és kigúnyolták: „Üdvözlégy, zsidók királya!” Keresztjére vádként írták fel az igazságot: „EZ JÉZUS, A ZSIDÓK KIRÁLYA.” (Mt 27,29,37) Jeruzsálem elleni panaszában Urunk szó szerint idézi a bevonulásokor őt üdvözlő kiáltást: „Mert mondom nektek: nem láttok engem mostantól fogva mindaddig, amíg azt nem mondjátok: Áldott, aki az Úr nevében jön!” (Mt 23,39) Ám ha te már így tudod őt köszönteni, akkor Luther szerint: „Krisztus a te Királyod, kit Isten egyenest neked ígért, s kinek tulajdona vagy, hogy csak ő uralkodjék rajtad. Aki e Királyt erős hittel befogadja, bizony van, mert ő Úr mindenben.” – „Ó, jöjj, megváltó Jézusom, / A szívem néked megnyitom.” (EÉ 137,5) Kedves Olvasó! Ebben az új egyházi esztendőben is Bízadd Újra Életedet Krisztusra!

■ GARAI ANDRÁS

Philip A. Clarke: Jézus a Tescóban – misszió az új évezredben
Szeverényi János: Megtérés vagy meghalsz és egyéb írások
Élő Víz Füzetek 5.

Felelős vagyok a gyülekezetemért

Az Úr Jézus minden keresztyénnek parancsba adta a missziót, ezért nem mondhatom, hogy az a lelkészek feladata. Annyi talentumot kell kamatoztatnom, amennyit kaptam. Növekedni kell bibliaismeretben, és jó időnként részt venni munkatársképző tanfolyamokon.

Nem közelíthetek fogyasztói szemlélettel a hithez. Nemcsak azt kell meghallanom, ami szimpatikus, hanem azt is, ami kellemetlenül telibe talál.

Időnként bosszant egy formabontó elem az istentiszteleten vagy a bent maradó gyermekek hangja. Vajon miért nem tudok örülni az újaknak és a kicsinyeknek? Miért nem látom be, hogy nem kell őket mindig külön alkalmakra számúzni?

Hitem nem csupán bizonyos időszakokban érvényes. Ha keresztyén vagyok a templomban, akkor az vagyok a munkahelyen és a baráti összejövetelen is. A misszió nincs fenntartva bizonyos alkalmakra, hanem magának a gyülekezetnek kell misszióvá válnia...

Hogy is van ez?

Mit teszek az Úr ügyéért? Imádkozom-e az egyházért? Megszólítom-e azokat, akik újak, és csak időnként jelennek meg a gyülekezetben? Van-e barátaim, ismerőseim, akiket hívni tudok, hívni szoktam Krisztushoz? Van-e felülről való látásom, vagy csak halvány reményeim vannak a jövőre nézve?

Az Élő Víz Füzetek 5. kötete segíthet abban, hogy átgondoljuk: keresztyénként mi a feladatunk, és mi az, ami megbénítja a lelkes tenni akarást. Sok jó, működő példáról olvashatunk a füzetben, s ezek annak felismerésére indíthatnak, ami nálunk is megvalósítható.

Philip A. Clarke Jézus a Tescóban és Szeverényi János Megtérés vagy meghalsz című cikksorozata és néhány egyéb írása azoknak szól, akik hajlandók mozdulni, illetve akiknek mozdulniuk kellene. Ajánljuk a gyülekezetükért felelősséget érző lelkészeknek, presbitereknek, munkatársaknak, gyülekezeti tagoknak.

A kötet ára 500 forint. Megrendelhető az Evangélikus Missziói Központ címén: 1164 Budapest, Baththyány Ilona u. 38-40. Tel.: 1/400-3057 (munkanapokon 8 és 13 óra között). E-mail: evmis@lutheran.hu. További iratmissziós, evangelizációs és rádiómissziós anyagainkról honlapunkon tájékozódhat: <http://misszio.lutheran.hu>

■ HULEJ ENIKŐ

SEMPER REFORMANDA

„»Kicsoda ez a dicsőség Királya?« Ez az eretnek, ez a lázító? – kérdezik. Így csúfolják a Királyt. Kicsoda a dicsőség Királya? Szavuk telve megvetéssel. Hát nem nevetséges, hogy éppen őt hívják a dicsőség Királyának? Pedig Krisztus ma is kicsinyeiben jön e világ nagyjaihoz, megvetettjeiben e világ híreseihez és balgatajgaiban e világ bölcseihez. De ezek nemcsak be nem bocsátják, hanem üldözik és gúnyolják is. Még mindig elzárkóznak Krisztus és az ő igéje elől, de nem sokáig vehetnek erőt rajta. Mert a seregek Ura ő. A dicsőség Királya marad mindörökké, akit angyalok és szentek serege szolgált a földön.”

► Luther Márton: Jer, örvendjünk, keresztyének! (Szabó József fordítása)

Felhívás az emberi méltóság védelméért

► Elsőként a történelmi egyházak vezetői írták alá november 17-én az alábbi felhívást, amelyet az emberi méltóság védelmének érdekében tett közzé a Legfelsőbb Bíróság volt elnöke, Lomnici Zoltán.

Felhívás az emberi méltóság védelméért

Közös felelősségünk, hogy Magyarországon, különösen a közbeszédben, a nyilvános szereplések alkalmával ne sérüljön az egyenlő emberi méltóság elve, és ne nyerjen teret a keresztyénellenes, rasszista, antiszemita, magyarellenes retorika.

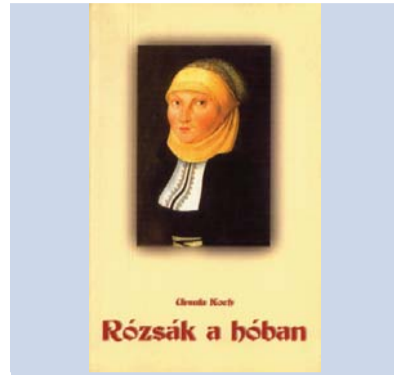
A felhíváshoz csatlakozó személyek az általuk képviselt szervezetek nevé-

ben is elkötelezik magukat az emberi jogok, az egyenlő méltóság védelme mellett, és visszautasítanak minden olyan sértő megnyilvánulást, mely személyek vagy csoportok ellen irányul azok vallási vagy nemzeti és etnikai hovatartozása miatt.

Hazánk 20. századi történelme során számos olyan jogsértést követtek el, amelyek máig ható következményekkel járnak. Különösen igaz ez a nemzetiszocializmus és a kommunizmus áldozataira.

A felhíváshoz csatlakozók fontosnak tartják a másoknak fájdalmat okozó történelmi sérelmek tiszteltében tartását, s mindenkit arra hívnak fel, hogy sem szóban, sem cselekedettel ne sértse meg az áldozatok emlékét.

■ DR. LOMNICI ZOLTÁN

A hónap könyve – novemberben a Luther Kiadótól 30% kedvezménnyel

Ursula Koch: Rózsák a hóban

Vásárolja meg a hónap könyvét kedvezményesen!
Eredeti ára: 800 forint.

http://bolt.lutheran.hu/ •
E-mail: kiado@lutheran.hu •
Fax: 1/486-1229 •
1085 Budapest, Üllői út 24.

HIRDETÉS

CONTENT • DIGITÁLIS TEMPLOMI ORGONÁK

Liturgiák és koncerttermek ideális hangszerei minden kategóriában
Referenciák Magyarország minden pontján

ORLA 11 + 4 regiszteres, 76 billentyűs gyülekezeti hangszer
már bruttó 409 000 Ft-tól, külső hangrendszerrel bruttó 499 000 Ft-tól!!!
Díjmentes házhoz szállítás Magyarország egész területén.

Budapest Zongoraszalon
1138 Budapest, Tomori köz 7.
Tel.: 1/374 0890, Fax: 1/374 0891
www.tuttohangszer.hu

Tutto Hangszer Kft.
8300 Tapolca, Deák Ferenc u. 17.
Tel.: 87/510 566, Fax: 87/510 565
info@tuttoinstruments.hu

HIRDETÉS

Meghívó

A Keresztyén Ismeretterjesztő Alapítvány idén is szeretettel vár minden kedves érdeklődőt a keresztyén karácsonyi könyvvásáron. Helyszín: Lónyay Utcai Református Gimnázium (1092 Budapest, Kinizsi u. 1-7.). Időpont: december 4., péntek 14-től 20 óráig és december 5., szombat 9-től 16 óráig.

A Luther Kiadó adventi lelkülettel, új karácsonyi könyvekkel és kedvezményekkel várja kedves vásárlóit.

HIRDETÉS

Adventi hangverseny lesz december 6-án, vasárnap 18 órakor a békásmegyeri evangélikus templomban (1038 Budapest, Mező utca 12.). Pál Diana orgonaestje. Közreműködik Károly Edit (ének), Szászvárosi Sándor (viola da gamba). Műsoron D. Buxtehude, D. Croner, J. S. Bach, G. F. Händel és J. Haydn művei. A hangversenyre a belépés díjtalan. Telefon: 1/368-6118, honlap: www.evangelikusbekas.hu.

HIRDETÉS

„Mit akarsz, Uram, hogy cselekedjem?” címmel tartanak csendesnapokat egyedülálló, 35–55 év közötti hívó nőtestvérek számára 2009. december 31-e 18 órától 2010. január 2-a 16 óráig. A beszélgetések alapjául szolgáló igék: Mária és Márta története; Az Úr számára fenntartva (1Kor 7,1–40); „Mit akarsz, Uram, hogy cselekedjem?”; „Boldog, akit te kiválasztasz!” (Péld 31,10–31); „Szélesítsd ki a sátorod helyét” (Ézs 54,1–13). Helyszín: Albertirsa, evangélikus vendégház (Táncsics M. u. 3.) Részvételi díj: 8000 Ft/fő (két éjszaka, napi háromszori étkezéssel). Jelentkezés: EKE Evangéliumi Alapítvány (tel./fax: 1/332-7063, e-mail: ekeal@freemail.hu, honlap: http://eke.lutheran.hu). Jelentkezési határidő: 2009. december 7., hétfő. Szeretettel várjuk az érdeklődő nőtestvérek jelentkezését.

HIRDETÉS

Egyházunk múltja a „gyógyító emlékezés” jegyében

A Pesti Evangélikus Egyház – Deák Téri Egyházközség fórumorozatának hetedik alkalmát november 30-án, hétfőn 18 órakor tartják a Budapest V., Deák tér 4. szám alatti gyülekezeti teremben. Téma: Rendszer-átviteli kísérletek 1987–1990. Előadások: dr. Boleratzky Lóránd: Az Ordass Lajos Baráti Kör; Bence Imre: A Testvéri Szó; ifj. Zászkaliczky Pál: A Mevisz. Hozzászólások és kérdések. Moderátor: dr. Harmati Béla. A vonatkozó évekről történeti-egyháztörténeti áttekintést adunk kézbe. Minden érdeklődőt szeretettel vár az egyházközség elnöksége.

Az evangélikus könyvesbolt adventi nyitva tartása

Az adventi időszakban meghosszabbított nyitva tartással, karácsonyi újdonságokkal és kedvezményekkel várjuk kedves vásárlóinkat Üllői út 24. szám alatti könyvesboltunkban.

November 30-tól december 23-ig nyitva: hétfőtől péntekig 9-től 18 óráig. • November 28-án, szombaton 9-től 13 óráig. • December 5-én, szombaton 9-től 16 óráig a Lónyay utcai keresztyén könyvvásáron kaphatóak kiadványaink. • December 12-én, szombaton 9-től 13 óráig. • December 19-én, szombaton 9-től 17 óráig.

December 24-től zárva tartunk. Nyitás január 18-án, hétfőn.

HIRDETÉS

„Hívlak!”

Adventi ökumenikus evangélikus Pesterzsébeten

Advent első hetében, november 29., vasárnaptól december 4., péntekig evangélikus alkalmak lesznek a pesterzsébet-szabótelepi református gyülekezetben. Mindenkit várunk szeretettel!

PROGRAM

- November 29., vasárnap 16 óra: Természetgyógyászat – Becsei Tamás
- November 30., hétfő 18 óra: Majdnem gyilkos – Ittész István nyugalmazott evangélikus lelkész
- December 1., kedd 18 óra: Ég valami – Szeverényi János evangélikus lelkész, az Evangélikus Missziói Központ igazgatója
- December 2., szerda 18 óra: Szóltál? – Papp Tibor református lelkész, Pestlőrinc
- December 3., csütörtök 18 óra: Parázs – Papp Tibor református lelkész, Pestlőrinc
- December 4., péntek 18 óra: Ne ijedj meg – Mike Sámuel baptista lelkész, Kecskemét

HIRDETÉS

Evangélikus istentisztelet a Magyar Rádióban

November 29-én, advent első vasárnapján 10.04-től istentiszteletet hallhatunk az MR1 – Kosuth rádió hullámhosszán Budavárból. Igét hirdet Balicza Iván igazgató lelkész.

HIRDETÉS

ÚTMUTATÓ

A BIBLIA RENDSZERES OLVASÁSÁHOZ
OLVASMÁNYOKKAL

2010

Vigyél szeretetet a világra – ajándékozz Útmutatót...

...szüleidnek,
...gyermekednek,
...unokádnak,
...barátodnak,
...szerelmednek,
...szomszédodnak,
...munkatársadnak,
...főnöködnek,
...a sarki boltosnak
vagy bárkinek, akire szeretettel gondolsz;
adventi estékre...
karácsonyra...
születésnapra...
névnapra...
évfordulóra...
keresztelőre...
esküvőre...
egy csak azért, hogy mosolyt csalj mások arcára.

Útmutató 2010 – 350 forint
Útmutató 2010 olvasmányokkal – 540 forint

A Magyarországi Evangélikus Egyház Luther Kiadója
1085 Budapest, Üllői út 24.
Telefon: 1/317-5478, 1/486-1228,
20/824-5518
Fax: 1/486-1229
E-mail: kiado@lutheran.hu
www.lutherkiado.hu

HIRDETÉS

A Budapest-Kelenföldi Evangélikus Egyházközség szeretettel meghívja Önt és kedves családját farkasréti ökumenikus temploma (1112 Budapest, Németszőlgyi út 138.) felszentelésének tizenötödik évfordulója alkalmából november 29-én 10.30-kor tartandó ünnepi, hálaadó istentiszteletére és az azt követő agapéra. Az istentisztelet igehirdetői szolgáltatást Illés Dávid református esperes-lelkész végzi.

Az egyházközség elnöksége

HIRDETÉS

Adventi evangélikus lesz Budavárbán, a Bécsi kapu téri evangélikus templomban advent első hetében, november 29-től december 4-ig, vasárnaptól péntekig esténként 6 órakor. A sorozat címe: Fények a mélységben. Igehirdető: Balicza Iván. Mindenkit szeretettel hívunk és várunk.

HIRDETÉS

Az Ordass Lajos Baráti Kör – évi rendes közgyűlése után – december 4-én, pénteken 18 órától a kelenföldi gyülekezet tanácstermében (Budapest XI., Bocskai út 10.) összejövetelt tart. Ezen Szita Istvánné Bérczi Margit bemutatja a baráti kör legújabb könyvét: Thurnay Béláné Schulek Vilma Termő csipkebokor című művét. A könyv a szerző édesanyjának, Schulek Tiborné Majoross Editnek az életéről és művészetéről szól. Záróhívatot tart Ittész János püspök. A könyvbemutatóra szeretettel várjuk a gyülekezetek tagjait és minden érdeklődőt.

HIRDETÉS

Megjelent a Tájéoló 4., az Evangélikus Belmissziói Baráti Egyesület időszakos hírlevele

Örömmel tudatjuk, hogy idén össze megjelent Tájéoló című EBBE-hírlevelünk 4. száma.

A négyévi szünet nem jelenti azt, hogy „üresen” szaladtak el az évek: önálló kiadványokként jelentette meg egyesületünk a következő sorozatanyagokat:

- Hitből hitbe. Válogatás az egykori Belmissziói Munkaprogram füzetéből (2003).
- Hitünk titkai. Teológia – Luther nyomán – mindenkinek (2005), elfogyott.
- Igazság és kiengesztelődés. Az egyházi közelmúlt feldolgozásának teológiai, történeti, etikai és gyakorlati kérdései (2006)
- Isten megpróbált emberei. Belmissziói segédanyag az EBBE 2006. tavaszi ülésének bibliatanulmányai alapján (2007)

Kiadványaink megrendelhetők az Evangélikus Missziói Központban. A Tájéoló 4. igyekszik pótolni azt a hiányt, hogy az egyesület 2007. tavaszi sorozata (Amit amerikai evangélikus testvéreinktől tanulhatunk) eddig nem jelent meg. A sorozat „fája” Fabiny Tibor amerikai tapasztalataiban gyökerezve hajtott ki, aki kutatói ösztöndíjáról hazatérve igyekezett megosztani velünk gondolatait. Alkalmaink témái a következők voltak: Jonathan Edwards és az amerikai „nagy” ébredés; hitvalló mozgalmak; elváltak lelkigonozása; tanítás. – Sorozatkezdő előadásában Fabiny Tibor megemlékezett Zinzendorffot és közösségét. Ennek apropóján az Útmutatót kiadó herrnhuti testvérgyülekezettről szólt az utolsó – a helyszínen készült képekkel illusztrált – előadás, általában nem ismert adalékokat nyújtva a közösségről.

A Tájéoló nem „köteles” példány, de akinek indíttatása van, kérjük, támogassa szolgálatunkat. Az újságot meg is lehet rendelni – például presbiterek részére belmissziói munkaanyagként.

Az EBBE vezetősége nevében:

Szakács Tamás

Kiadói nívódíj Kertész Botondnak

► Az Akadémiai Kiadó nívódíjával tüntették ki november 19-én dr. Kertész Botond történészt. Az Evangelikus Országos Múzeum tudományos munkatársának a *Székács József püspök visszaemlékezései* című kötet szerkesztéséért ítélték oda az 1974 óta évenként kiosztott elismerést.

A kiadói nívódíjjal a Magyar Tudományos Akadémia (MTA) tudományos osztályai javaslatára azt a

irat-kiadó Bizottságának elnöke jelölte a díjra.

A díjakat – a magyar tudomány ünnepe rendezvénysorozatába illeszkedő ünnepség keretében – *Paládi-Kovács Attila*, az MTA Könyv- és Folyóirat-kiadó Bizottságának elnöke és *Papp Zoltán*, az Akadémiai Kiadó Tudományos, Műszaki és Orvosi Szerkesztőségének igazgatója adta át az MTA székházában.

A kétszáz éve született *Székács Józsefnek*, az első pesti magyar evangélikus lelkésznek, későbbi bányakerületi püspöknek a visszaemlékezéseit Kertész Botond a püspök ükun-

FOTO: LUKÁCS GÁBI

könyvet vagy folyóiratot jutalmazták, melyet az illető osztály az MTA által támogatott és az Akadémiai Kiadó gondozásában az elmúlt egy-két évben megjelent művek közül a legszínvonalasabbnak tart. Idén tizenöt kiadvány részesült az erkölcsi elismerésben; ezek közül a Kertész Botond szerkesztette kötetet az MTA Könyv- és Folyó-

kájának megkeresésére rendezte sajtó alá, kiegészítve bevezető tanulmánnyal, bőséges jegyzetapparátussal, életrajzi kronológiával, a visszaemlékezésben szereplő személyek életrajzi adataival és névmutatóval. (A kötetről az Evangelikus Élet 2009. február 15-ei számának 7. oldalán olvashattak bővebben. – A szerk.)

■ V. J.

HIRDETÉS

A pestszentlőrinci evangélikus gyülekezet Lőrinci Érdeklődők Teaháza (LÉT) szeretettel hív minden érdeklődőt következő alkalmára, december 1-jén, kedden 18 órára, ahol vendégünk *Mádl Dalma* asszony lesz. Az alkalmat – a Luther Kiadó adventi könyvvásárával egybekötött – adventi vendéglátás előzi meg. Helyszín: evangélikus gyülekezeti terem, 1183 Budapest, Kossuth tér 3. Megközelíthető az Üllői úton, illetve az 50-es villamossal.

Istentiszteleti rend • 2009. november 29.

Advent 1. vasárnapja. Liturgikus szín: lila. Lekció: Mt 21,1–9; Jer 23,5–8. Alapige: 1Pt 1,22–25. Énekek: 131., 141.

I., **Bécsi kapu tér** de. 10. (rádiós istentisztelet-közvetítés) Balicza Iván; de. 10. (német, úrv.) Johannes Erlbruch; du. 6. Balicza Iván; II., **Hűvösvölgyi út 193., Főb** de. 10. Madocsi Miklós; II., **Modori u. 6.** de. 3/4 11. Sztójánovics András; **Pesthidegkút, II., Ördögárok u. 9.** de. fél 10. (úrv.) Fodor Viktor; **Csilaghegy–Békásmegyér, III., Mező u. 12.** de. 10. Koczor Zoltán; **Óbuda, III., Dévai Bíró M. tér** de. 10. (úrv.) Bálintné Varsányi Vilma; **Újpest, IV., Lebstücsk M. u. 36–38.** de. 10. Solymár Péter Tamás; **V., Deák tér 4.** de. 9. (úrv.) Gerőfiné dr. Brebovsky Éva; de. 11. (úrv.) Smidéliusz Gábor; du. 6. (úrv.) Gáncs Péter; **VII., Városligeti fasor 17.** de. 11. (úrv.) Aradi György; **VII., Damjanich u. 28/B (gyülekezeti terem)** du. 6. (úrv.) Pelikán András; **VIII., Üllői út 24.** de. fél 11. Szabó Bertalan; **VIII., Rákóczi út 57/a** de. 10. (szlovák) Gulácsiné Fabulya Hilda; **VIII., Karácsony S. u. 31–33.** de. 9. Szabó Bertalan; **IX., Gát utcai katolikus templom** de. 11. (lelkésziktatás, úrv.) Győri Gábor; **Kőbánya, X., Kápolna u. 14.** de. 10. Benkóczy Péter; **Kelenföld, XI., Bocskai út 10.** de. 8. (úrv.) dr. Blázy Árpádné; de. 11. (úrv.) dr. Blázy Árpádné; du. 6. (vespera) dr. Blázy Árpád; **XI., Németszőlgyi út 138.** de. fél 11. (templomszentelési ünnep) Illés Dávid; **Budagyöngye, XII., Szilágyi E. fasor 24.** de. 9. (úrv.) Jorsits Attila; **Budahegyvidék, XII., Kék Golyó u. 17.** de. 10. (úrv.) Keczkó Pál; **XIII., Kassák Lajos u. 22.** de. 10. Kendeh György; **Zugló, XIV., Lócsei út 32.** de. 11. (templomszentelési ünnep, úrv.) Szabóné Mátrai Marianna; **XIV. Gyarmat u. 14.** de. fél 10. Szabóné Mátrai Marianna; **Pestújhely, XV., Templom tér** de. 10. (úrv.) Szabó B. András; **Rákospalota, XV., Juhos u. 28. (kistemplom)** de. 10. Ponicás Erzsébet; **Rákosszentmihály, XVI., Hősök tere 10–11.** de. 10. Börönte Márta; **Cinkota, XVI., Batthyány I. u.** de. fél 11. Vető István; **Mátyásföld, XVI., Prodám u. 24.** de. 9. Vető István; **Rákoshegy, XVII., Tessedik tér** de. 9. Grendorf Péter; **Rákoskeresztúr, XVII., Pesti út 111.** de. fél 11. Grendorf Péter; **Rákoscaba, XVII., Péceli út 146.** de. 9. Nagyné Szeker Éva; **Rákosliget, XVII., Gózon Gy. u.** de. 11. Nagyné Szeker Éva; **Pestszentlőrinc, XVIII., Kossuth tér 3.** de. 10. (úrv.) Hulej Enikő; **Pestszentimre, XVIII., Rákóczi út 83. (református templom)** de. 8. (úrv.) Hulej Enikő; **Kispest, XIX., Templom tér 1.** de. 10. Orbán Attila; du. 5. Orbán Attila; **XIX., Hungária út 37.** de. 8. Orbán Attila; **Pesterzsébet, XX., Ady E. u. 89.** de. 10. Győri János Sámuel; **Csepel, XXI., Deák tér** de. fél 11. Zólyomi Mátyás; **Budafok, XXI., Játék u. 16.** de. 10. Solymár Gábor; **Budaörs, Szabadság út 75.** de. 10. Endreffy Géza; **Budakeszi, Fő út 155. (gyülekezeti terem)** de. fél 10. dr. Lacknerné Puskás Sára.

Összeállította: BODA ZSUZSA

Katalinokra hivatkozva...

Újra evangélikus bál volt Budavárban

► Immáron második alkalommal rendeztek Katalin-napi evangélikus bált november 21-én a Budavári Önkormányzat épületének aulájában. A mintegy száz résztvevővel zajlott „neves” eseményt – a két műsorvezető, *Szűcs Petra* és *Schulek Csaba* köszöntője után – a fővédnök, *Pröhle Gergely* országos felügyelő nyitotta meg.

Sokan kifogásolták az elmúlt hetekben, miért is báloznak az evangélikusok válság idején, az egész országot sújtó elszegényedés közepette. A kérdést azonban meg is fordíthatjuk:

a kemény hétköznapok, a minket érő komoly erőpróbák közepette miért ne lehetne egy olyan nap az életünkben, amikor bűt és bajt, bánatot és nyomort feledve, kulturáltan szórakozunk és lazítunk?

Az országos felügyelő megnyitóbeszédében hangsúlyozta, hogy a 19–20. században még éltek ezek a minőségi báli hagyományok egyházunkban, de mára sajnálatos módon megkoptak. Öröm lenne, ha a Katalin-napi bállal újra életre kelthetők lehetnének.

„Az Istennel való találkozás mindig ünnep – mondta az országos felügyelő. – Nem véletlen, hogy azok a táncos együtletek, amelyekről a Biblia is szól, mind-mind ezeknek a találkozásnak az alkalmai. A találkozás, a pihenés és a felkészülés az élet egyéb megpróbáltatásaira – mind olyan Istennek tetsző cselekedet, amely indokolttá teszi azt, hogy mi most itt a 21. század elején evangélikus bált rendezünk Budapesten, és ebből ismét hagyományt teremtsünk.”

Pröhle Gergely *Kosztolányi Dezső Hajnali részegség* című verséből vett rövid idézettel zárta szavait: „Szajátátva álltam / s a boldogságtól föl-fölkiabáltam, / az égbe bál van, minden este bál van, / és most világolt föl értelmek / a régi, nagy titoknak, / hogy a mennynek / tünderei hajnalba hazamennek / fényes körútjain a végtelennek.”

– Az Istent megtaláló költő hajnalban kéziratai fölé hajolva írja eme művét – csakúgy, mint a lelkész testvérek a holnapi prédikációra készülve vagy az újságírók lapzárta előtt. Az atmoszférát jó érzés járja át, így ezzel a jó érzéssel teljen a mi együttlétünk, szórakozásunk – mondta az országos felügyelő.

Az est sztárvendége, a Hot Jazz Band század eleji dzsesszmuzsiká-

val szórakoztatta a közönséget, majd a büfévacsora hideg-meleg ételei közül lehetett választani, közben pedig *Isó László* Balaton-felvidéki evangélikus borász pincészetének

remekait kóstolhatták meg a vendégek, mintegy nyolcféle bor közül válogatva.

A vacsora után az Evia csoport tagjainak modern táncát nézhették

meg a bálozók, aztán profi táncosok, *Vigh Zita Veronika* és *Major Péter* standard táncprodukciója következett, amelybe végeztek a közönség tagjait is bevonták. Az este hátralévő részében a zenét az XXXL zenekar szolgáltatta.

A mulatságot megszakította a tombolasorsolás, a befolyt összeggel a sárszentlőrinci cigánymissziót fogják támogatni. A sorsolás fődjia kétszemélyes üdülés volt a balatonszárszói Evangelikus Konferen-

cia- és Missziói Otthonban, emellett „evangélikus tortát”, CD-eket, borokat, könyvutalványt is lehetett nyerni.

■ HORVÁTH-BOLLA ZSUZSANNA

Párban bálban

Miért megy az átlag negyvenes tanár házaspár bálba? Nem tudom. Ha Katiék nem hívnak, eszünkbe se jut elmenni! Persze, majd pont bálba, amikor annyi bajunk van: fogszabályozás, gyülekezeti hírlevél, munkaközösségi értekezlet, oltás, fogadóóra. A karácsony is itt van már a sarkon, és ne felejtssem el a tisztítóba elvinni az öltönyt! És akkor itt van ez a bál is. Van rá három percünk meg egy mobilhívásnyi időnk, hogy döntsünk, és már félre is vannak téve a jegyek. Persze azokért még el is kell menni, meg a gyerekeket elpasszolni, meg hát persze a báli ruhámat felpróbálni, hogy jó-e még.

Milyen báli ruhám? Nincs is báli ruhám, soha nem is volt, a legünnepelesebb cuccom a fehér blúzom fekete szoknyával az iskolai tanévnyitókra. Valamit azért találok, az iskolában maradt cipőm helyett is előkotrom a lányomét, a blézer az édesanyámé, férjem szmoking helyett a kitisztított öltönyben még megválaszol néhány e-mailt, és már indulunk is! De jó! Bálba megyünk, mint régen nagyanyáink! Mint a regényekben és filmekben! És ott? Ott mi lesz?

Mi lett volna: táncoltunk egymással hajnalig. Szépen és elegánsan, illemtudón és csillogón, magas sarkúban és nyakékesen jól megfogtuk egymás vállalt-derekeit, és pörögtünk, amíg csak tartott a zene! Szülői gondok, intézni való ügyek, befizetésre váró számlák, elodázhatatlan döntések: néhány órára mind elfújta őket a szintetizátor bűgása és a szoknyák suhogása! De szép volt!

■ ITTÉS SZILVIA

Ünnepi hétvége Gyulán

A gyulai evangélikus gyülekezet a templom felújítása után több új kezdeményezést indított útjára. Templomunkban bemutatkozási lehetőséget adunk amatőr képzőművészeknek. A tavasztól őszig látható tárlatok hétköznapokon is megtekinthetők, lehetőséget adva arra, hogy templomunk minél hosszabb időn keresztül nyitott kapukkal várja az érdeklődőket. A részt vevő művésztől egy alkotás felajánlását kérjük, s ezek a képek a novemberi evangélikus jótékonyági bál tombolatárgyainak legértékesebb darabjait jelentik.

Immár a harmadik jótékonyági

bálba került sor november 20-án. Az esemény ünnepi hangulatát emelte, hogy ezúttal *Gáncs Péter* püspököt és kedves családját is a bálozók között köszönthettük. Egy távoli, kicsiny gyülekezet a felső vezetéssel szinte csak rendkívüli körülmények között szokott találkozni: ha bajt kell orvosolni, ha segélyre szorul, vagy éppen a kapott támogatásért adhat hálát. Nem volt ez másként a mi esetünkben sem. Ezért is volt rendkívüli a mostani alkalom, amikor a püspökkel kötetlenül elbeszélgetve alaposabban meg tudtuk ismerni egymást, bemutathattuk gyülekezetünk másik arcát.

Dr. Rück András egyházmegyei felügyelő pohárköszöntőjében kiemelte, milyen fontos az egyház közösségteremtő szerepe. Ez a bál jó példája annak, hogy egy kis gyülekezet is tud közösségteremtő lenni, és szerepet tud vállalni a híd építésében a felekezetek között.

Gáncs Péter velünk maradt vasárnapig. Örök élet vasárnapján az ő igehirdetését hallgathatta a gyülekezet, majd *Jakab Béla* lelkész név szerint, egy-egy igével emlékezett meg az idei egyházi esztendőben elhunyt tíz testvérünkről.

■ DR. NÉMETH CSABA felügyelő

A fotózás és Szókratész

A múlt hét végén rendezett protestáns médiaműhely utolsó „munkanapjának” zárásaként került sor az elkészült képek gyors értékelésére. Mivel a délelőtti előadás nem túl sok időt hagyott a rendezvény egyik legérdekesebb programjára, a fotók így rögtönítélő törvényszék elé kerültek: az értékelők bizony szűkmarkúan bántak a dicsérettel, viszont kíméletlen őszinteséggel tárták fel a hibákat. Személyes véleményük az ugyanis, hogy a fotózást is úgy lehet igazán tanulni, ha az érdeklődők rengeteg jó képet megnéznek, ugyanakkor a kevésbé sikerültek hibáit nem rejtik véka alá előtűtik.

A digitális fényképezés megjelenése a fotózás világát is teljesen felbolygatta. Míg korábban esetleg napokat kellett várni az elsütőbillentyű elkatintása és a papírkép elkészülte között, addig manapság már valamennyi digitális fényképezőgép hátlapján azonnal ellenőrizni lehet a felvételt, és a hibák észlelése után akár meg is lehet ismételni kicsit más nézőpontból vagy eltérő beállításokkal. Szókratész bevált módszere – a személyes dialógusban történő okítás – a fotósok között is megvalósult, ugyanis a másik LCD-kijelzőjének megtekintésével könnyen lehet tanácsokat adni egymásnak. A megfelelő fotótéma felderítése olyan terület, ahol a „több szem többet lát” mondás értelmet nyer.

Ha valaki nem tud egyfajta fotós „személyi edzőt” szerezni maga mellé, az interneten is számos helyet találhat, ahol a felvételeit nem csak emlékmegőrzési célból helyezheti el. A fotómegosztó közösségi oldalak egy része ugyanis éppen a többiek képe-

EGYHÁZ ÉS VILÁGHÁLÓ

Rovatgazda: Nagy Bence

inek értékelésére szakosodott, így megfelelő útmutatással szolgálhatnak az indulásnál.

Talán a legelső magyar nyelvű fotós oldal volt a *Fotózz!hu* (www.fotozz.hu), amely ennek köszönhetően még ma is a legtöbb látogatót vonzza. Az oldal működésében annyira komoly szerepet kap mások képeinek bírálata, hogy saját fotót csak a megfelelő értékelésszám elérése után lehet feltölteni. A mérésre szolgáló kreditek persze ajándékozhatók vagy meg is vásárolhatók, de az ilyen „könnyen szerzett” pontok révén feltöltött képeket néha látványosan mellőzték.

A *TopFoto.hu* (www.topfoto.hu) később indult, és sikerét annak köszönheti, hogy csak jó minőségű képekkel lehet találkozni rajta, ugyanis a felkerülő felvételek előzetes szűréssel mennek keresztül. Ráadásul csak akkor lehet értékelni, ha a tag már töltött fel olyan fotót, amelyet a zsűri elfogadott, így ez az oldal kicsit már elitistának is számít. Viszont így a látogató biztos lehet benne, hogy olyan képek láthatók, értékelések olvashatók rajta, amelyek mögött tényleges szakmai tudás van.

Ha fontosabb a közösségi faktor, mint az értékelések begyűjtése, akkor a legnagyobb nemzetközi fotómegosztó közösségi oldalra, a *Yahoo* által birtokolt *Flickrre* (www.flickr.com)

érdemes feliratkozni. A rendkívül igényes és intuitív felhasználói felület kedvez a közösségi életnek, a magyar tagok igen gyakran személyesen is találkoznak egymással. A virtuálisan kialakított barátságok pedig általában erősödnek az ilyen – „flickr-tali” nevet viselő – összejöveteleken. A magyar felhasználók viszonylag könnyen fellelhetők, és többnyire szívesen is adnak tanácsot, ha egy kép kapcsán az elkészítés körülményeiről érdeklődik valaki. Érdekes tanulási céllal azokat a képeket böngészni, amelyek a *Flickr* üzemeltetői révén az *Explore* menübe kerültek, ezek általában nem mindennapi, különleges felvételek.

Szintén a „fotók fotói” található a *Onexposure* (ix.com) oldalán, amelyre alkotóként igen nehéz feljutni. Bár úgy tartják, hogy a képek elsősorban illeszkednie kell a speciális 1x látványvilágba, nem férhet hozzá kétség, hogy a rendkívül szigorú zsűrizés miatt csak első osztályú képek találhatók meg az oldalon, és néha még a *Flickr* *Explore* rangot begyűjtő képek sem felelnek meg a kritériumoknak. Az első képeket elkészítő fotósoknak mindenféleképpen érdemes alaposan felderíteniük ezt az oldalt azért, hogy lássák: ugyanazt a témát és helyzetet miként lehet igazán professzionálisan lefotózni.

Már szinte unalmas azt hallgatni, hogy a digitális technika és az internet mi mindent változtatott meg. Általuk egy igazán érdekes művészet sokkal inkább ember- és közösségközelbe került, s a művelői igen látványosan tartják a lépést felgyorsult világunkkal.

■ N. B.

Grammy-díjas keresztény bulis koncertje Budapesten

A *Kirk Franklint* igazán ismerők kényelmes cipőbe bújva érkeztek november 17-én este a Sportmax rendezvénycsarnokba, mert tudták – és ezt a délutáni sajtótájékoztatón a magát egyszerű templomi énekesnek nevező előadóművész is „bejelentette” –, hogy az *Ez az a nap!* szervezőiroda révén megvalósuló koncert nagy „buli” lesz. Olyan buli, amelyen – ellentétben a más nagyszabású produkciókon tapasztalhatókkal – a

tánc nem pusztán szórakozás, sokkal inkább az Istenbe vetett hit kifejezési formája.

A másfél évtizede pályán lévő (és ez idő alatt hét Grammy-díjjal is kitüntetett!), az R&B, a hip-hop, a soul és a gospel műfajában is otthonosan mozgó zenész európai turnéjának állomásain elsősorban a legutóbbi, 2007 decemberében megjelent, *Fight of My Life* című lemezének dalaival lépett színpadra, nagyze-

nekari felállással, hat énekes és hat zenész közreműködésével. A Budapesten is fergeteges, valóban önfelelt-felszabadult „ugrálásra”, ugyanakkor hálaadásra is készítő show előtt a Bolyki fivérek legfiatalabbika, *Balázs* és csapata – köztük *Bárony Bálint* szaxofonos – „hangolta” a nemcsak magyarokból, hanem például a környező országok Kirk Franklin-rajongóiból is álló közönséget.

■ – VITÁLIS –

FOTO: LUKÁCS GÁBI

EVÉL & LEVÉL

Határtalan testvériség a Krisztusban

Az alberti gyülekezetből harmincnolcan a presbitérium szervezésében október 24–25-én meglátogattuk szilágysomlyói református testvérgyülekezetünket.

Kapcsolatunk közel két évtizedes múltra tekint vissza, jól működik az öku-mené mentén. Elmondható, hogy közeli barátságok alakultak ezek alatt az évek alatt, a két gyülekezet találkozásait pedig mindig emlékezetes kirándulások, meghitt istentiszteleti alkalmak és fehér asztal melletti őszinte, gyakran önfelelt és vidám beszélgetések jellemzik. Számunkra tökéletes a családoknál történő elhelyezés, így jobban megismerjük a határ túloldalán élő magyarok mindennapjait, örömeikkel és nehézségeikkel együtt.

A szombat délutáni programról a vendéglátók gondoskodtak. Többen megmászta a Magura meredek emelkedőit, ami bár megerőltető volt, de minden fáradságért kárpótolt az élénk társulójú táj szépsége. Voltak, akik sétáltak a szépülő városban, megnézték az épp átadás előtt álló főteret, illetve a *Báthory István* lakhelyét is szolgáló – jelenleg régészeti feltárás alatt lévő – romvárat.

Közös programunk vasárnapi istentisztelettel kezdődött, amelyen *Túri Krisztina* lelkész hirdette Isten ígését. Az alberti gyülekezet ifjúsági kórusa rövid műsort adott, melynek keretében a kórusművek között verseket is előadtak fiataljaink.

A lelkész az 1956-os forradalomról tartott ünnepi megemlékező beszédet, *Mike Zoltán* szilágysomlyói református lelkész vezetője után pedig a helyi és megyei szervezetek a szöszék mellett kialakított emlékhelyen helyezték el koszorúikat. A gyülekezet előtt köszöntötték *Szabó Zakariás* kilencvenéves 56-os forradalmárt. *Farkas László*, az alberti gyülekezet felügyelője nagy elismeréssel szöszék a nyílt, őszinte és a magyarságukat bátran hirdető szilágysomlyói keresztény testvérekről, és mindannyiunk nevében megköszönte a vendéglátást.

Programunk közös ebéddel zárult. A csoport tagjaként jelen volt *Roszik Mihályné*, *Melitta* néni is, aki *Roszik Mihály* könyvével ajándékozta meg vendéglátóinkat.

Az 2010-es alberti találkozás reményében búcsúztunk el szilágysomlyói testvéreinktől.

KASSIK KÁROLY (Alberti)

HIRDETÉS

A kelenföldi evangélikus gyülekezet tanácstermében (1114 Budapest, Bocskai út 10.) december 5-én, szombaton 16.30-kor kezdődő adventi szeretetvendégségen *Veress István* kővágóörsi lelkész *Lázár-csoda faluhelyen?* – *Szórványgyülekezetek életesélyei* címmel tart előadást. Minden kedves érdeklődőt szeretettel hívunk és várunk!

HIRDETÉS

Akiket nagyon vártak – *Izsák, Sámuel és Jézus Krisztus* címmel december 2-án, 9-én és 16-án (szerda esténként) 18 órai kezdettel adventi sorozat lesz a kelenföldi gyülekezet tanácstermében (1114 Budapest, Bocskai út 10.). Igehirdetéssel szolgál *Fodor Viktor* pesthidegkúti, *Lampért Gábor* siófoki és *Cairns-Lengyel Henriett* kötcsei lelkész. Minden kedves érdeklődőt nagy szeretettel hívunk és várunk!

HIRDETÉS

Pályázati kiírás

A Magyarországi Evangélikus Egyház nyílt pályázatot ír ki az egyház emblémájának (logójának) és üzleti arculatának megtervezésére.

A pályaművek leadási határideje: 2009. december 30. Az elbírálás határideje: 2010. január 25.

A pályaműveket a Magyarországi Evangélikus Egyház címére kell elküldeni a határidő napjáig postán, a 1085 Budapest, Üllői út 24. postacímre, valamint elektronikus formában a kiado@lutheran.hu e-mail címre.

Pályázati feltételek

- Egy pályázó több pályaművel is pályázhat.
 - A pályaműveket egy példányban kell benyújtani papíron, színes nyomtatott formában, valamint elektronikusán, elsősorban ai, eps, pdf, másodsorban jpg, tiff vagy psd képformátumban.
 - A pályázaton előnyt élveznek azok a pályaművek, amelyek az embléma grafikai tervében minél hatékonyabban juttatják kifejezésre a Magyarországi Evangélikus Egyház által közvetített evangélikus jelleget, szellemiséget, gondolatiságot és az egyház sajátos küldetését, ugyanakkor különös figyelmet fordítanak az embléma, illetve arculat modern, korszerű megjelenésére és versenyképes, látványos, ízléses designjára.
- A pályaműnek tartalmaznia kell:
- az embléma (logó) grafikai tervét;
 - rövid (max. 2500 karakteres) műleírást, amely a grafikai kidolgozás alapötletén, elemein és technikáján túl a mű(vek)ben kifejezésre jutó gondolatiság, jelképrendszer és szimbólumértelmezés megfogalmazására és elemzésére is kitér;
 - az üzleti arculat elemeit (ügymint: levélpapír, névjegy, boríték, zászló, gépjárműfelirat, reklámtoll, irattartó mappa);
 - a pályázó személyi adatait (név, születési hely és dátum, lakcím, telefonszám, e-mail cím, néhány mondatos szakmai életrajz).

A pályázatra beérkezett műveket a Magyarországi Evangélikus Egyház vezetőiből és grafikusokból álló zsűri bírálja el. Az eredményről minden pályázó írásos értesítést kap. A nyertes nevét a Magyarországi Evangélikus Egyház honlapja (www.evangelikus.hu) és az *Evangélikus Élet* című hetilap közli.

Pályadíjak: a nyertes pályaműre a Magyarországi Evangélikus Egyház vételi ajánlatot tesz 250 000 Ft (+ áfa) összeggel.

További információ a www.evangelikus.hu honlapon, valamint *Zászkaliczky Zsuzsannától* (zsuzsanna.zaskaliczky@lutheran.hu) kapható.

HÍREK, HIRDETÉSEK

Megrendülten, de Istentől békességet nyerve Jézus Krisztus által, tudatjuk, hogy *Adámi Pál*, a dunakeszi evangélikus gyülekezet tiszteletbeli gondnoka 83 éves korában, november 14-én Nyíregyházán elhunyt. Temetése november 23-án, hétfőn 14 órakor volt Dunakeszin.

A gyászoló család

HIRDETÉS

ÚJ HARANGOT RENDELJEN IFJ. FARKAS TITUSZTÓL

MINDEN MÉRETBEN A LEGKEDVEZŐBB ÁRON 30 KG-TÓL 11 000 KG-IG

**Kiváló minőség, kitűnő kidolgozás,
kedvező ár, hangzásra öntve!**

Harangvillamosítás, harangtartóállvány-készítés, programozóórák, harangvezérlés telefonról, toronyóra-készítés, -szerelés, alkatrész feladás. REFERENCIA 400 TEMPLOMBÓL!

**Harangszó 2003 Bt.
Ifj. Farkas Titusz**

2200 Monor, Kistói út 26. Tel.: 30/371-9696, fax: 29/410-119
A Harangszó 2003 Bt. a Dévai Szent Ferenc Alapítvány támogatója.

A Budapest-Fasori Evangélikus Gimnázium nevelőtestülete az iskola újraindításának huszadik évfordulója alkalmából ünnepi hangversenyt rendez november 28-án, szombaton 17 órakor. Köszöntőt mond *D. dr. Harmati Béla* nyugalmazott püspök. A műsorban fellépnek a fasori gimnázium öregdiákjai, tanulói és a diákok szülei. Közreműködők: az iskola jelenlegi és korábbi énektanárai. Helyszín: a gimnázium díszterme (1071 Budapest, Városligeti fasor 17–21.).

Adventi zenés istentiszteletet tartunk az Alberti Evangélikus Egyház köztségben november 29-én, melyen felszenteljük felújított orgonánkat. Az alkalmon *Marosvári Péter* orgonaművész és a gyülekezet énekkara szolgál.

Új nap – új kegyelem

Vasárnap

Az Ige testté lett, közöttünk lakott, és láttuk az ő dicsőségét. Jn 1,14 (2Krn 18,4; Mt 21,1–9; Róm 13,8–12/13–14; Zsolt 24) Isten mozgásban van. Az advent (adventus domini = az Úr érkezése) időszakának igazi öröme az: az Úr szüntelenül jön hozzánk, hogy életünk részévé váljon. Ahogy egykor teljes sorsközösséget vállalt a tőle elszakadt világgal, úgy akar ma is közöttünk lakni, hogy semmi se választhasson el tőle. Ma is érkezik hozzánk igéjében, hogy egészen az övé legyünk. Szállást vesz nálunk, hogy megmutassa nekünk dicsőségét, életet adó hatalmát, hogy mi is elmondhassuk *Ady Endre* biznyságtételét: „...megvakultak / Hiú szemeim. Meghalt ifjúságom, / De őt, a fényest, nagyszerűt / Mindörökké látom.”

Hétfő

Legyetek egymással vendégszeretők zúgolódás nélkül. 1Pt 4,9 (2Móz 23,9; 1Pt 1/8–9/10–13; 2Thessz 1,1–12) A vendéglátás lényege mindig az ajándékozásban van: én, a házigazda mit adok a látogatónak. Mindez pedig nem azért teszem, hogy elkápráztassam a teljesítményemmel, hanem mert fontos számomra a személye. A vendég így valóban örömet hoz a házba. Az apostol úgy ír erről a vendégszeretetről, mint ami a Krisztus halálának és feltámadásának a gyümölcse. Nem véletlenül. A vendégszeretetet ugyanis nem lehet megkövetelni, hanem az kizárólag Isten szeretetének következménye. Abból a derüből fakad, hogy mi is vendégek, szeretett személyek vagyunk Urunk házában.

Kedd

Most azonban, miután megismertétek Istent, vagy még inkább: Isten ismert meg titeket, hogyan térhettek vissza ismét az erőtlenség és szegény elemekhez? Gal 4,9 (Ézs 47,13b–14a; Zsid 10,32–39; 2Thessz 2,1–17) Az igazi kincset csak holmira csak a bolond cseréli el, aki nincs tisztában a kincs értékével, egyediségével. Ha valaki Istenhez tartozik, mégis más gazdát keres, az nem tudja, mit veszíthet, mit nyert Istenben. Atyánk közlése ugyanis azt hozza magával, hogy mindaz, amiben hittünk, amibe életreményünket helyeztük, semmivé válik, mert benne megtapasztaltuk a mindent.

Szerda

Nyelvem hirdeti igazságodat és dicséretedet mindennap. Zsolt 35,28 (1Kor 6,20; Kol 1,9–14; 2Thessz 3,1–18) Az Úrban való öröm egyik sajátossága, hogy napoként megújul. Oka pedig az, hogy Isten szeretetét, kegyelmét naponta megtapasztalom. Így elvehetetlen, megunhatatlan, felejthetetlen. Mert ha pusztán a múltban történt egyszeri eseményért örülhetnénk, akkor bizony hamar elfogy a lelkesedésünk; énekünk, imádságunk nem lenne más, mint az állandóság monoton üressége. Atyánk viszont napról napra gondoskodik rólunk, hogy szüntelenül hirdethessük az élet igéjét, a Bárány énekét, amellyel telve van szívünk.

Csütörtök

Íme, most van a kegyelem ideje! Íme, most van az üdvösség napja! 2Kor 6,2b (Ézs 49,8a; 1Thessz 5,1–3/4–8; Zak 1,1–17) Isten mindig a jelenben munkálkodó Úr. Nemcsak a múltban vitt végbe csodákat, és nemcsak ígéretei vannak az eljövendő felől, hanem itt és most is cselekszik, lép. Számára minden perc igazi alkalom. Így a „most” nem az ideig-óráig tartó időt jelenti. Nem is azt a röpké alkalmat, amely elmúlik, kifolyik ujjaink közül, hanem azt az időt, amelyben mindenkor élünk. Ebben a jelenben cselekszik, ér utol minket Isten. Ezért elhetjük át jóindulatát, szabadítását mindennap – éppen most.

Péntek

Aki a legnagyobb közöttetek, olyan legyen, mint a legkisebb, és aki vezet, olyan legyen, mint aki szolgál. Lk 22,26 (1Kir 2,1–3a; Mt 27,27–30; Zak 2,1–9) Nagy – kicsi; vezető – szolgál; első – utolsó. Isten közelében ezek a fogalmak is helyükre kerülnek: megfordul mindennek a rangsora. Mi nagyokká és vezetőkké akarunk válni, mert ebben az uralkodásban, a (nem létező) függetlenségben véljük-vágyjuk megtalálni a boldogságunkat – hiába. Krisztus pedig annak a nagyságát hirdeti, aki mellett az utolsóságunk és a szolgaságunk valódi, elvehetetlen örömmé válik azáltal, hogy ő lesz úrrá és elsővé az életünkben.

Szombat

Az Úr színe előtt járhatok az élők földjén. Zsolt 116,9 (Zsid 13,14; Mt 23,37–39; Zak 2,10–17) Veszélytől megmenekült ember éneklé ezeket a különleges szavakat. Különlegesen azért, mert nincs olyan ember, aki ne kiáltana segítségért, ha baj van, de a megmenekülésében Isten szabadítását látó nagy ajándékkal bír: isteni biztonsággal. Ez a biztonság pedig az a meggyőződés, hogy Isten mindenképp felett áll, még a halál felett is úr. Minket, akik a halál árnyékának völgyében járunk, valóságos élettel ajándékoz meg. Az igazi ajándék azonban nem az élet, nem a veszélytől való megmenekülés, hanem ő maga.

■ ESZLÉNYI ÁKOS

VASÁRNAPTÓL VASÁRNAPIG

Ajánló a rádió és a televízió műsoraiból november 29-étől december 6-áig

VASÁRNAP	HÉTFŐ	KEDD	SZERDA
21.00 / m2 <i>Marlene</i> (német–olasz filmdráma, 2000) (128') 1929-et írunk. Marlene Berlinben él férjével és a kislányával. Az addig csak kis szerepeket játszó, jelentéktelen külsejű, enyhén molett színésznőt Josef von Sternberg, a Kék angyal rendezője fedezte fel, és indította el a hollywoodi karrier útján. A film sikere választásra készíti a színésznőt a világ-hír és a privát boldogság között. A választás annál is nehezebb, mert Marlene éppen rátalált igaz szerelmére egy német tiszt személyében, aki nem a megközelíthetetlen, hűvös dívát, hanem a magányos nőt szereti.	12.05 / Bartók rádió <i>VI. Arcus temporum – pannonhalmi művészeti fesztivál 2009</i> 17.00 / PAX <i>Könnyművészet és szabadulás (játékfilm)</i> (105') 19.30 / Kossuth rádió <i>A kanadai Amadeus gyerekkórus énekel</i> 22.10 / Duna Tv <i>A sosemvolt forradalom (ész–finn dokumentumfilm, 2008)</i> (97') 23.25 / RTL Klub <i>Hallasd a hangodat (amerikai filmdráma, 1999)</i> (95') 0.10 / Duna Tv <i>Múlt idő '89 (magyar dokumentumfilm-sorozat, 2009)</i> (26') Húsz éve ismét: Fasori Evangélikus Gimnázium	8.50 / Duna Tv <i>Isten kezében</i> (26') 11.15 / PAX <i>Raffay Sándor (magyar dokumentumfilm, 2007)</i> (36') 14.25 / RTL Klub <i>Reménysugár (amerikai filmdráma, 1996)</i> (100') 20.30 / Duna Tv <i>Ripacsok (magyar filmdráma, 1981)</i> (94') 22.25 / m1 <i>Adjátok vissza a gyermekeimet (olasz filmdráma, 2004)</i> (109') 22.55 / Duna Tv <i>Esélytelenek az életre (román dokumentumfilm, 2006)</i> (44') 1.20 / TV2 <i>Egy borított ember (magyar dokumentumfilm, 2004)</i> (40')	10.00 / Bartók rádió <i>Hang-fogó</i> Benne: Bach: 210. kantáta – O holder Tag, erwünschte Zeit 11.25 / m2 <i>Jelképtár</i> A hegy 14.35 / Kossuth rádió <i>Tér-idő</i> A víz és az élet 15.05 / Duna Tv <i>Bach harca a szabadságért (kanadai–cseh zenés dráma, 1995)</i> (51') 21.00 / m2 <i>Bosszúszomj (amerikai–kanadai filmdráma, 2006)</i> (91') 21.45 / Duna Tv <i>Ádám alnái (dán–német vígjáték, 2005)</i> (91') 20.50 / PAX <i>Joyful Gospel</i>
CSÜTÖRTÖK	PÉNTEK	SZOMBAT	VASÁRNAP
5.25 / m1 <i>Hajnali gondolatok</i> 8.50 / Duna Tv <i>Élő egyház</i> (vallási híradó) (26') 14.05 / Kossuth rádió <i>Arcvadások</i> Mátéfi Eszter, a női kézilabda-válogatott szövetségi kapitánya 15.15 / Duna Tv <i>A világörökség kincsei</i> A Haghat és a Sanahin kolostor 21.00 / m2 <i>Végzetes tévedés (amerikai filmdráma, 2006)</i> (87') 21.05 / Duna Tv <i>Régi idők focija (magyar filmszatíra, 1973)</i> (78') 23.25 / m1 <i>Koncertek az A38 hajón</i> (koncertfilm) Színpadon a Budapest Bár	9.55 / m2 <i>Tízparancsolat</i> <i>Hankiss Elemér műsora</i> Ne paráználkodjál! 19.40 / PAX <i>Sarepta. A Zákus Média-centrum műsora</i> 20.00 / HBO <i>Kiadatás</i> (amerikai–dél-afrikai filmdráma, 2007) (120') 21.25 / TV2 <i>Üvegtigris 2.</i> <i>(magyar vígjáték, 2006)</i> (107') 21.55 / m2 <i>Lakótársat keresünk</i> (francia–spanyol romantikus vígjáték, 2002) (122') 23.45 / Duna Tv <i>Azonosítás (magyar filmdráma, 1975)</i> (85') 1.10 / Duna Tv <i>Márk evangéliuma</i> (magyar kisjátékfilm, 1998)	9.50 / Duna Tv <i>Léptünk koppan ódon köveken</i> (magyar ismeretterjesztő filmsorozat, 2009) (20') A váci evangélikus templom 12.05 / Duna Tv <i>Isten kezében</i> (26') Az őrző 13.00 / Duna Tv <i>Adventi kalendárium</i> 16.35 / m2 <i>Csongor és Tünde (magyar tévéjáték, 1986)</i> (81') 1. rész 20.00 / Duna II. Autonómia <i>A vártemplom papjai</i> (magyar dokumentumfilm, 2003) (57') 21.05 / m1 <i>Utolsó idők (magyar filmdráma, 2009)</i> (90') 23.25 / Duna Tv <i>Valahol Magyarországon</i> (magyar filmdráma, 1987) (94')	10.04 / Kossuth rádió <i>Református istentisztelet közvetítése a debreceni Nagytemplomból.</i> Igét hirdet: Vad Zsigmond esperes 10.45 / m1 <i>Egyházi naptár</i> 11.25 / m1 <i>Református ifjúsági műsor</i> 12.05 / Duna Tv <i>Élő egyház</i> (vallási híradó) 15.05 / Bartók rádió <i>Jubiláte Deo.</i> Évszázadok egyházi muzsikája 15.20 / m2 <i>Ars Hungarica</i> (magyar ismeretterjesztő filmsorozat) (28') A vizsolyi Biblia 21.00 / Duna Tv <i>Ember a magasban</i> (amerikai–angol dokumentumfilm, 2008) (95')

Evangelikus Élet – A Magyarországi Evangélikus Egyház hetilapja

E-mail: evelet@lutheran.hu • EvÉlet on-line: www.evelet.hu, www.evangelikusélet.hu

Hirdetésfelvétel: hirdetes@evelet.hu

Szerkesztőség: 1085 Budapest, Üllői út 24. Tel.: 1/317-1108; 20/824-5519, fax: 1/486-1195.

Szerkesztőségvezető: Boda Zsuzsa (zsuzsa.boda@lutheran.hu). Szerkesztésért felelős: Vítális Judit (judit.vitalis@lutheran.hu).

Főszerkesztő: T. Pintér Károly (karoly.pinter@lutheran.hu).

Olvasószerkesztő: Dobsonyi Sándor (sandor.dobsonyi@lutheran.hu). Tervezőszerkesztő / EvÉlet on-line: Nagy Bence

(bence.nagy@gmail.com). Rovatvezetők: Ecsedi Zsuzsa – Cantate (ezsu@lutheran.hu), Kendeh K. Péter –

Oratio oecumenica (peter.kendeh@lutheran.hu), Kóháti Dorottya – Új nap – új kegyelem (dora.kohati@lutheran.hu),

Véghelyi Antal – A vasárnap igéje (antal.veghelyi@lutheran.hu).

Kiadja a Luther Kiadó (kiado@lutheran.hu) 1085 Budapest, Üllői út 24. Tel.: 1/317-5478, 1/486-1228; 20/824-5518;

fax: 1/486-1229. Felelős kiadó: Kendeh K. Péter (peter.kendeh@lutheran.hu). Nyomdai előállítás: Magyar Közlöny Lap- és Könyvkiadó Lajosmizsei Nyomdája. Felelős vezető: Burján Norbert nyomdaigazgató.

Árusítja a kiadó és a Magyar Posta Rt. (ÜLK) INDEX 25 211, ISSN 0133-1302

Előfizethető közvetlenül a kiadónál vagy postautalványon. Az előfizetési díj beföldön (illetve Románia és Szlovákia területén) negyed évre 3250 Ft, fél évre 6500 Ft, egy évre 13 000 Ft, európai országba egy évre 43 800 Ft (168 euró), egyéb külföldi országba egy évre 51 200 Ft (196 euró). Csak a minden hónap 15-ig beérkező lemondásokat tudjuk az azt követő hónap elsőjével törölni, ellenkező esetben még egy hónapig jár az újság. Beküldött kéziratokat nem örzünk meg és nem küldünk vissza. Az adott lapszámba zárt kéziratokat a megelőző hét csütörtökig kérjük leadni! A hétfő délutáni lapzártakor kizárólag a hétfői eseményekkel összefüggő (és a szerkesztőséggel előzetesen egyeztetett) írásokat tudjuk figyelembe venni. Az e-mailben küldendő kéziratokat az evelet@lutheran.hu, a hirdetéseket a hirdetes@evelet.hu címre várjuk.

Magyarországi Evangélikus Egyház

Honlap: www.evangelikus.hu

